

Gorenjski Glas

PETEK, 13. NOVEMBRA 2009

Leto LXII, št. 90, cena 1,35 EUR, 19 HRK | ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK | ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN OB PETKIH | NAKLADA: 22.000 IZVODOV | WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Krivca za eksplozijo še iščejo

Policija še vedno poizveduje za storilcem ponedeljkovega bombnega napada v Radovljici, ves čas pa varuje tudi družino sodnice Katarine Turk Lukanc.

SIMON ŠUBIC

Radovljica - Gorenjska kriminalistična policija je te dni osredotočena predvsem v iskanje storilca ponedeljkovega bombnega napada na stanovanjsko hišo sodnice Katarine Turk Lukanc v Radovljici. "V sodelovanju s kolegi z Generalne policijske uprave je bilo opravljenih že več informativnih razgovorov, ves čas zbiramo obvestila in dodatno preverjamo okoliščine tega dejanja. Kriminalistična preiskava poteka v več smereh, a zaenkrat še ne razpolagamo s konkretnimi sumi o konkretnih

osebah," je včeraj povedal Andrej Zakrajšek, tiskovni predstavnik Policijske uprave Kranj. Policija sicer vse od bombnega napada naprej zagotavlja stalno varovanje za sodnico in njeno družino.

Stanovalce Kajuhove ulice v Radovljici in v širši sosedstvu je silovita eksplozija zbulila v ponedeljak nekaj pred 23. uro. Po sedaj znanih podatkih je nekdo v bližino okna otroške sobe v pritličju stanovanjske hiše družine Lukanc nastavil eksplozivno telo z veliko udarno močjo, ki ga je po vsej verjetnosti aktiviral iz daljave. Eksplozija je precej poškodovala hišo,

medtem ko so zaradi lažjih ran in hude pretresenosti v jeseniško bolnišnico odpeljali mladoletno sodničino hčer, ki pa so jo naslednji dan že izpustili iz zdravniške oskrbe. "Še vedno ni znano, kateri eksploziv je bil uporabljen, saj preiskava na centru za forenzične preiskave še ni zaključena. Zagotovo pa je šlo za eksplozivno telo z veliko udarno močjo," pravi Zakrajšek.

Po vsej verjetnosti je bil bombni napad povezan z delom Katarine Turk Lukanc, pred leti okrožne sodnice v Kranju in sedaj v Ljubljani.

► 8. stran

Ni še znano, kakšen eksploziv je uporabil storilec bombnega napada na hišo sodnice Katarine Turk Lukanc v Radovljici. / Foto Tina Dokl

Najmanj en učenec je že zbolel

Na eni od gorenjskih osnovnih šol potren primer virusa nove gripe. Na Zavodu za zdravstveno varstvo Kranj podatka ne želijo razkriti, kot pravijo, zaradi panike. Mnenja ravnateljev o tem so različna ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj - V posameznih razredih nekaterih gorenjskih osnovnih šol je več odsotnih učencev. "Učenci so ostali doma zaradi prehladnih in gripi podobnih obolenj. V enem primeru pa je bilo laboratorijsko dokazano, da gre za virus nove gripe tipa A (H1N1)," je sporočila dr. Irene Grmek Košnik, dr. med., direktorica Zavoda za zdravstveno varstvo (ZZV) Kranj. V kateri gorenjski osnovni šoli je potren virus nove gripe, nam na ZZV Kranj niso želeli povedati, z utemeljitvijo, da bi se v tem primeru med ljudmi širila panika.

Šole so izdelale svoje načrte sodelovanja s starši, kjer so opredelili tudi način obveščanja. Poklicali smo na

nekaj osnovnih šol (OŠ), ravnatelj OŠ Stražišče Pavel Srečnik je povedal: "V dveh oddelkih manjka več učen-

cev, v drugih razredih so posamezni primeri. Manjkajo tudi dva, trije učitelji, kar pa ni nič več kot v preteklih letih v tem času. Nimamo podatka o tem, da bi kateri od zbolelih učencev ali učiteljev imel potren virus nove gripe. Kot šola smo dolžni sporociti podatke o številu zbolelih na ZZV Kranj, od tam pa gredo v javnost uradne informacije, jaz za to nimam poblastila." Ravnatelj Robert Kerštajn iz OŠ Prežihov Vranc Jesenice je bolj odločen: "Ce bi prišlo do potrjene okužbe z virusom nove gripe na naši šoli, bi staršem to sporočil."

► 3. stran

Na Gorenjskem so odprli še peti cepilni center v zasebni ordinaciji Dušana Bavdka v Zdravstvenem domu Kranj. Foto: Tina Dokl

ELEKTRONSKA BANKA Link

Do 20. novembra zastonj!

Gorenjska Banka

www.gbkr.si

Obetajo se spremembe volilne zakonodaje

DANICA ZAVRI ŽLEBIR

Kranj - Začela se je enomeščna javna razprava o spremembah volilne zakonodaje. S spremembami naj bi zagotovili večji neposreden vpliv volivcev na izbor poslancev. Volivci v zdajšnji ureditvi namreč ne morejo izbirati med različnimi imeni na listi kandidatov, saj v vsakem volilnem okraju nastopa le po en kandidat z vsake liste, kar pomeni, glasujejo za listo in ne

za osebo. To se bo spremenilo, volivci bodo (tako kot doslej s preferenčnim glasom) obkrožali imena kandidatov. Spremembe tudi ukinajo volilne okraje, ki jih je bilo doslej po Sloveniji 88, volitve naj bi potekale v volilnih enotah na podoben način, kot je bilo na volitvah za evropske poslance. Gorenjska je ena od osmih volilnih enot v Sloveniji in je imela doslej enajst volilnih okrajev.

(Več na 2. strani)

90

GORENJSKA

Avsenek vendarle potren?

Radovljški občinski svet bo v ponedeljek vendarle odločal o potrditvi mandata Andreju Avseneku. Komisija za preprečevanje korupcije je ugotovila, da je vodja območne enote zavoda za gozdove lahko tudi član občinskega sveta.

ŠPORT

Maja bo lovila Johanno

Ta konec tedna bo Kranj spet gostil najboljše športne plezalce in plezalke sveta, v boju za skupno zmago med dekleti pa še lahko poseže Škojeločanka Maja Vidmar, ki v skupni razvrstitvi zaostaja le za Johanno Ernst.

GG+

Postopno se naučijo odlagati maske

Pred tremi leti in pol je v Bohinju začel delovati program komuna Skupnost Žarez. Ves ta čas je v njihov program, ki traja dve leti, vključenih po šest nekdajnih odvisnikov, ki se trudijo pustiti drogo za seboj in začeti novo življenje.

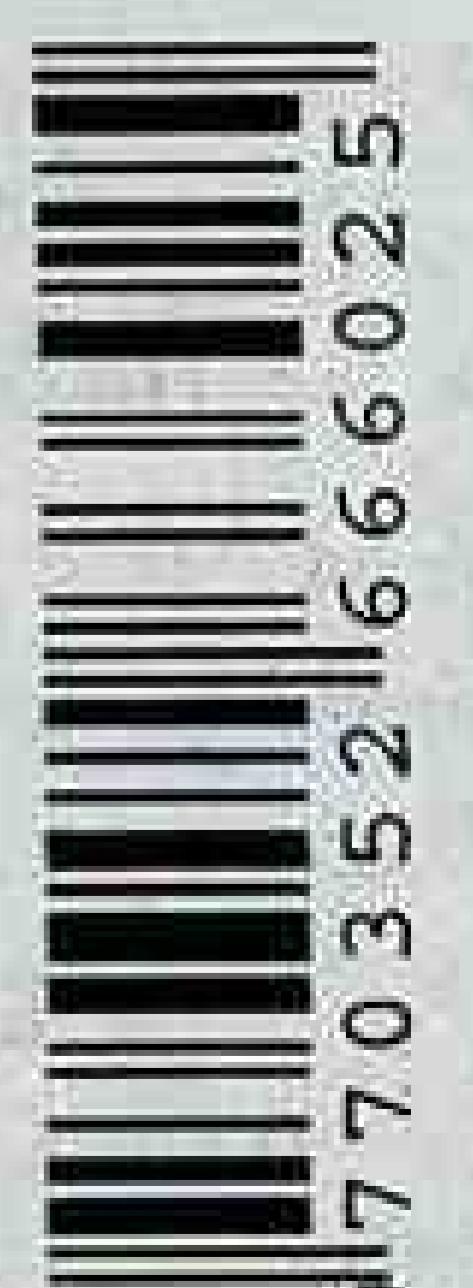
GG+

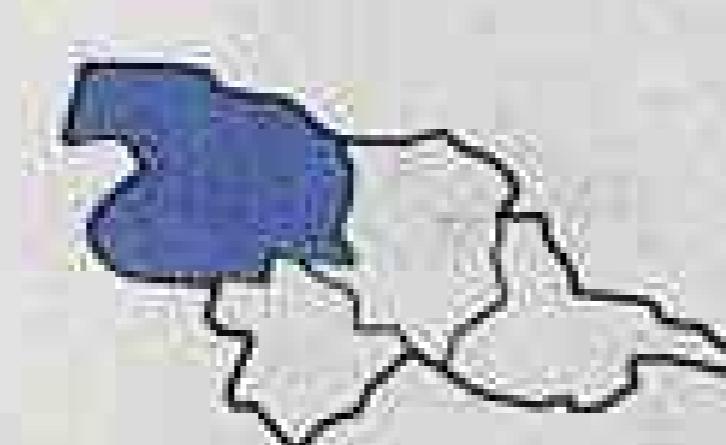
Tveganje je del vojaškega poklica

Med vojaki, ki so se prejšnji teden vrnili z misije v Afganistanu, je bil tudi stotnik Miha Kuhar iz Kokre, ki je sicer zaposten v gorski šoli Slovenske vojske na Bohinjski Beli. V Afganistanu je poveljeval usposabljanju tamkajšnje vojske.

VREME

Danes bo delno jasno, dopoldne bo po nižinah meglja. Jutri bo večinoma oblačno, ponekod bo pihal jugozahodni veter. V nedeljo bo spet deloma sončno.

2/11 °C
Foto: Tina Dokl

Z dotikom do zdravja

SUZANA P. KOVACIC

Kranj - V Hiši zdravja na Gorenjskem glasu smo prejšnji četrtek gostili dr. Nejo Zupan, predavateljico, terapeutko, mednarodno učiteljico Nevrolingvističnega programiranja (NLP) in mednarodno učiteljico metode Z dotikom do zdravja iz zavoda za razvoj kreativnosti in osebno rast Bisernica Kranj. O metodah Z dotikom do zdravja piše tudi v priročniku, ki ga je predstavila ob tej priložnosti. "Otroci imajo veliko

energije, so zadovoljni, imajo domišljijo in vsako malenkost lahko spremeni v nekaj drugega. Kje imate odrasli to spravljeno?" pravi Zupanova in doda, da je v življenju potrebna samo trdna odločitev, ki spremeni našo pot. V priročniku predstavlja biogeno prehrano, korekcijo drže telesa, energetske tokove v telesu, mišice in meridiane, krepitev energije možganov, ustvarjanje čustvenega ravnotežja, zmanjšanje bolečine in sproščanje stresa.

Foto: Tina Dokl

BREZJE

Na Brezjah o duhovnikih

S pozdravi gvardijana frančiškanskega samostana na Bledu in rektorja bazilike patra Silvina Krajnca, radovljškega župana Janka S. Stuška in novomeškega škofa Andreja Glavana so bodo jutri ob devetih na Brezjah začeli letošnji Brezjanski pogovori. Tema tokratnih pogovorov bo "duhovnik kot človek, ki ga Bog zelo ljubi". O njej bodo govorili dr. Bojan Ravbar, dr. Andrea Caelli, Alojz Rebula, koroški slovenski duhovnik Jože Kopeinig, dr. Jože Ramovš in sestra Lavrenčija Gologranc. Za glasbeno popestritev srečanja bo poskrbel pevski kvintet Bratje Zupan. J. K.

Qlandia praznuje in sanjsko nagrajuje!

Qlandia praznuje in sanjsko nagrajuje!

4X POLET Z BALONOM ZA 2 OSEBI

4X ENOLETNA UPORABA BMW SERIJA 1

DARILNI BONI

in še veliko zabavnih presenečenj!

QLANDIA
Dežela nakupov

www.qlandia.si

Pokrovitelj nagradne igre:
HYPOGROUP ALPE ADRIA LEASING

Qlandia in sodelovanje. Števe so sledilovane. Družinski inštituting d.o.o., Dunajska ul. 1000, Ljubljana.

Avsenek vendarle potrjen?

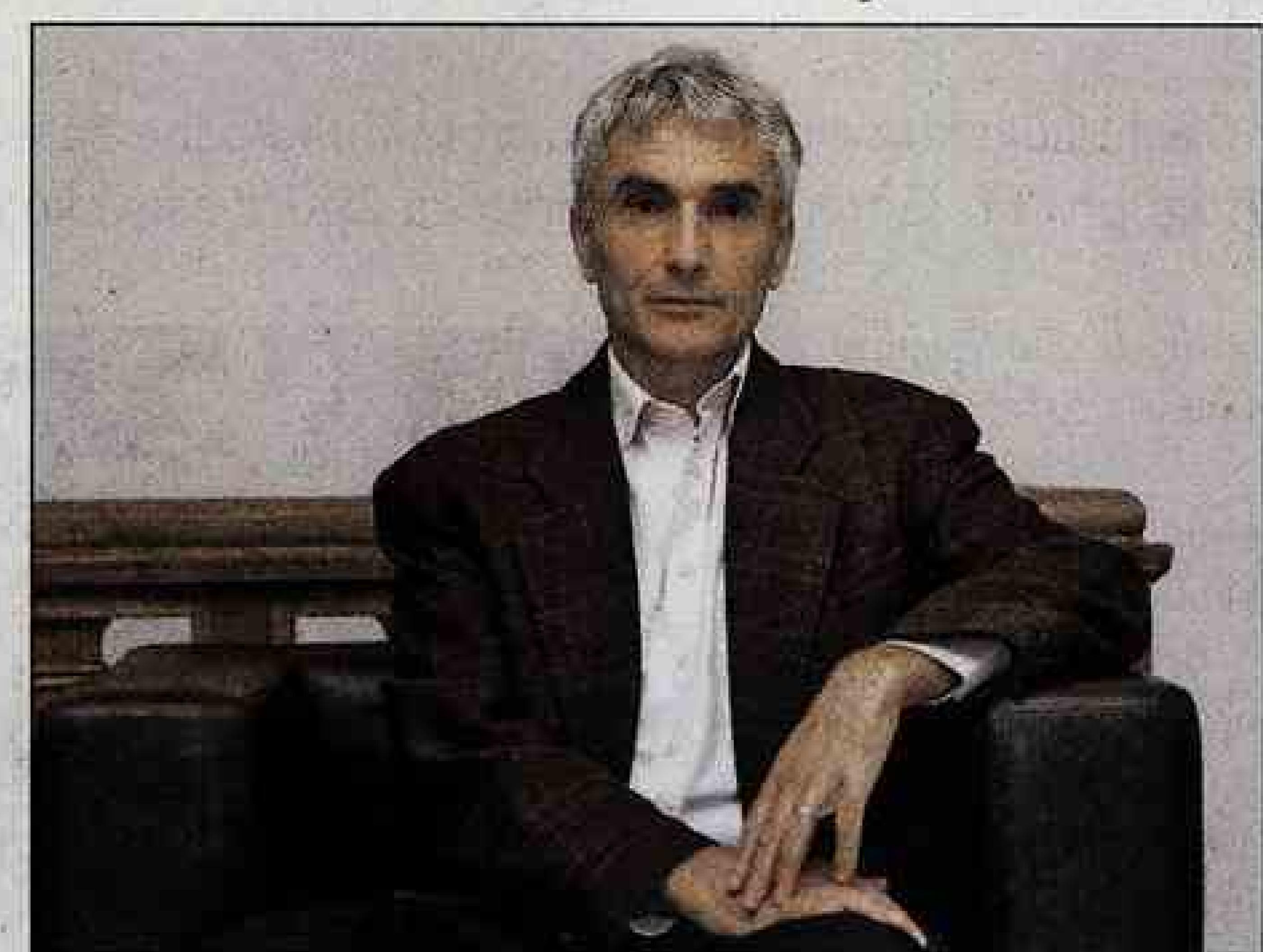
Komisija za preprečevanje korupcije ni ugotovila nezdružljivosti funkcije člena občinskega sveta in vodje območne enote Zavoda za gozdove.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica - Potem ko radovljški občinski svet na seji konec oktobra ni odločal o potrditvi mandata nadomestnemu občinskemu svetniku Andreju Avseneku z liste E-kolo, bodo svetniki to vendarle storili v pondeljek na izredni seji, ki jo je sklical župan Janko Sebastian Stušek. Kot je znano, naj bi Avsenek za preostanek mandata zamenjal Janeza Urbanca, ki je pred nedavnim odstopil. A to točko so na predlog statutarne pravne komisije na zadnji seji umaknili z dnevnega reda. Kot je takrat pojasnil predsednik komisije Tone Pfaifar, se je pojavilo vprašanje nezdružljivosti opravljanja funkcij in konflikta interesov. Avsenek je

namreč zaposlen kot državni uslužbenec, kot vodja blejske območne enote Zavoda za gozdove. Občinski svet je naložil Komisiji za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, da pri komisiji za preprečevanje korupcije preveri združljivost obeh funkcij. Ta pa je ugotovila, da nezdružljivosti funkcije člena občinskega sveta in vodje območne enote Zavoda za gozdove ni.

"Mislim, da je šlo za namerno zavlačevanje," dogajanje komentira Andrej Avsenek. "Župan očitno ni želel, da bi bil prisoten že na prejšnji seji. Da se zadeva odpleta, sem priporabil tudi sam, ko sem za mnenje zaprosil službo vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko." Ta med dru-

Andrej Avsenek / Foto: Anka Bulovac

gim ugotavlja, da je župan storil napako, ker je točko umaknil z dnevnega reda, saj naj bi moral občinski svet na podlagi ugotovitve občinske volilne komisije le sprejeti ugotovitveni sklep, s ka-

Ob obletnici centra nagradili stanovalce

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka - Ob obletnici Centra slepih, slabovidnih in starejših v Škofji Loki (deluje že 73 let) so pripravili prisrčno slovesnost. Tridesetim stanovalcem z okroglim številom let bivanja v centru so podelili priznanja. 16 stanovalcev prebiva v domu pet let, pet jih je v domu deset let, štirje petnajst let, eden dvajset let, dva petindvaj-

set, po eden pa trideset in petinpetdeset let. Najdaljši staž bivanja v domu ima Marica Jemc, in sicer kar osemnajstdeset let. V programu so nastopili domski pevski zbor Žarek upanja, Kranjski kvintet in harmonikar Tilen, program pa sta povezovala Marko Črtalič in Denis Kamnar. Odprli so tudi razstavo slik varovancev VDC Kranj pod mentorstvom Vinka Hlebša.

Priznanja stanovalcem, ki v centru bivajo okroglo število let.

Prvo javno parkirišče v Gorjah

MATEJA RANT

Gorje - Pri pokopališču v Zgornjih Gorjah so sredi oktobra začeli urejati prvo javno parkirišče. Obiskovalcem bo na voljo 21 parkirnih mest, ki so jih pred novembarskimi prazniki že grobo asfaltirali, uradno pa jih bodo odprli konec novembra.

Gradnja parkirišča bo po besedah župana Petra Torkarja vredna 85 tisoč evrov, pri čemer bo večino stroškov pokrila država. "Parkirišče smo gradili po usmeritvah ureditvenega načrta za območje Zgornje Gorje, kar je bil tudi eden od pogojev za pridobitev državnih sredstev," je še dodal Torkar.

Maja bo lovila Johanno

Ta konec tedna bo Kranj že štirinajstič gostil najbolje športne plezalce in plezalke sveta, v boj za skupno zmago med dekleti pa še lahko poseže tudi Škofjeločanka Maja Vidmar, ki v skupni uvrsttvitvi zaostaja le za Johanno Ernst.

VILMA STANOVNIK

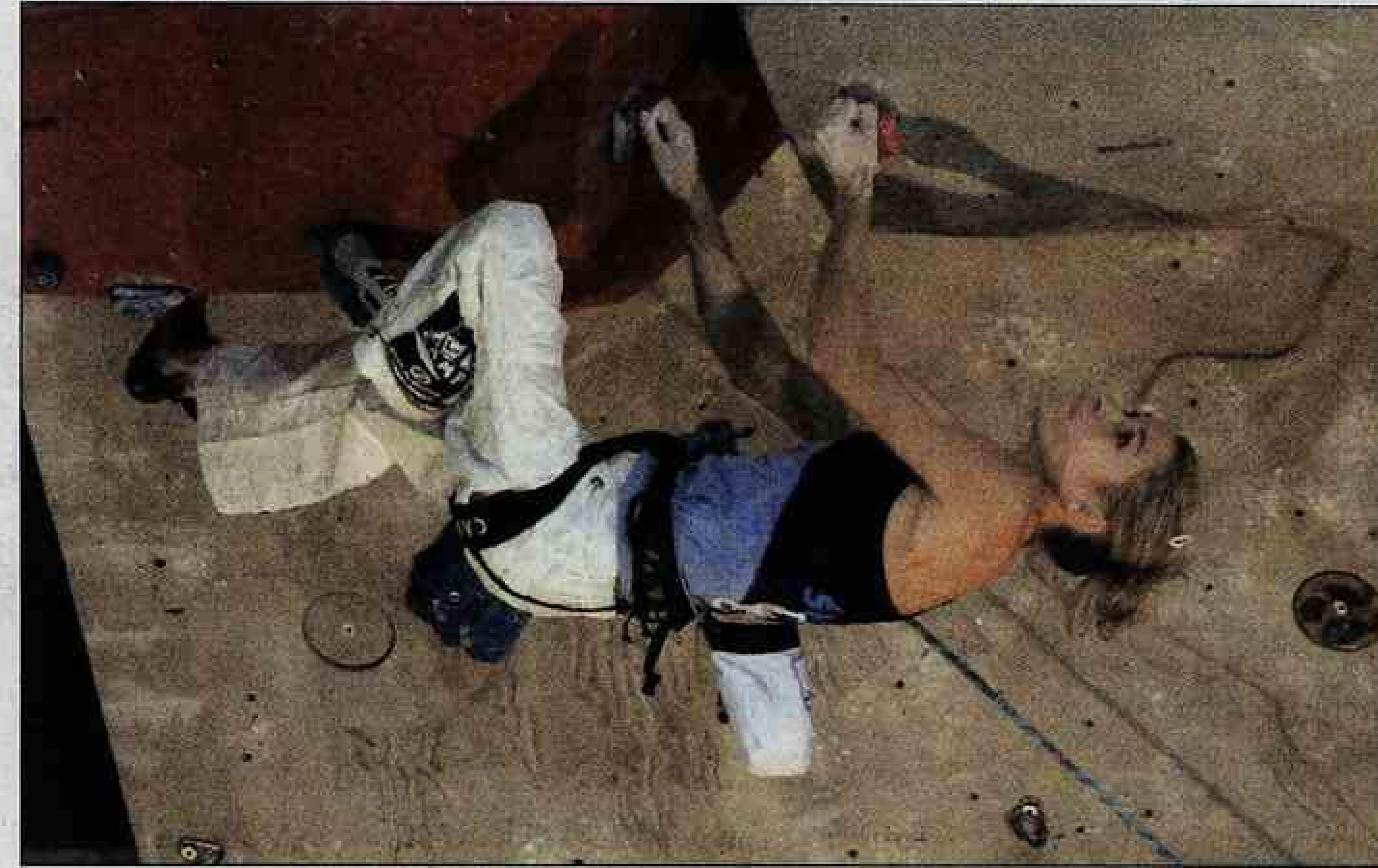
Kranj - Že po tradiciji se bo v Kranju končala sezona svetovnega pokala v športnem plezanju. Letos bo udeležba očitno rekordna, saj se je prijavilo kar 123 tekmovalcev iz 25 držav, od tega 44 žensk in 79 moških. Kot je na priložnostni tiskovni konferenci v prostorih Planinske zvezve Slovenije poudaril predsednik komisije za športno plezanje in gonišča tekmovalca v Kranju Tomo Česen, so postavili zahtevne smeri. Malo manj bodo morda zahtevne le kvalifikacije, saj je sistem v skladu z odločitvijo svetovne zvezze IFSC letos nekoliko drugačen od prejšnjih let. Tekmovalci in tekmovalke bodo namreč v kvalifikacijah plezali dvakrat, pri plezaju kvalifikacijskih smeri pa bodo lahko opazovali drug drugačega, do sedaj pa so pod steno prihajali iz tako imenovane izolacijske cone. "Do sedaj organizatorji tekem s tem sistemom niso bili najbolj zadovoljni, pa tudi tekmovalci ne. Venendar se bomo tega pač držali, čeprav bo to pomenilo, da bodo letos kvalifikacije potevale precej dlje, kot smo bili

vajeni," je povedal Tomo Česen, ki je predstavljal tudi urnik tekmovalanja. Tako se bodo jutrišnje kvalifikacije za moške začele ob 9. uri, za ženske pa ob 14. uri. Polfinala bodo ob 20. uri zvečer in bodo predvidoma trajala do 22. ure. V nedeljo bodo najprej ob 17.15 finalni obračuni moških, nato pa ob 18.15 še žensk.

V ženski konkurenčni bodo Slovenijo zastopale Asja Grosar, Natalija Gros, Mina Mar-

kovič, Ana Ogrinc in Maja Vidmar, v moški pa brata Jure in Klemen Bečan, Jernej Kruder, Urban Primožič, Jure Raztresen, Matej Sova in Izidor Zupan. "Ob zmagi in ugodnem razpletu ima Vidmarjeva še vedno možnost postati skupna zmagovalka. Verjamem v njeno zmago, manj realno je, da bi bila Avstrijska Ernstova slabša od sedmega mesta. Toda pritisk bo velik, lahko se zgodidi marsikaj, saj je bila tudi

pred dvema letoma podobna situacija, na koncu pa je zmagala Maja," pravi Tomo Česen, ki si želi tudi uspeha drugih naših. Prav posebno se bosta zagotovo potrudila Tržičan Klemen Bečan in Natalija Gros, ki sta trenutno odlična tretja v kombinaciji, Slovenija pa je na tretjem mestu v skupni uvrsttvitvi pokala narodov. K uspehu naših bodo zagotovo prispevale tudi vedno polne tribune dvorane Zlato polje.

Škofjeločanka Maja Vidmar je trenutna druga v skupni uvrsttvitvi svetovnega pokala, ta konec tedna pa bo imela priložnost, da se znova dokaže na domači tekmi v Kranju. / Foto: Tina Dokl

Pivo, klobase in nogomet

To nedeljo drugoligaška ekipa Triglav Gorenjska na domači nogometni zelenici zaključuje uspešno jesensko sezono.

VILMA STANOVNIK

Kranj - "Zmaga doma proti mladi ekipi Livarja bi zaokrožila nogometno nedeljo, ko po daljšem času vabimo vse ljubitelje nogometa na kozarec piva in prigrizek: pivo Paulaner in odlična Arvajeva klobasa bosta na voljo zastonj pred tekmo in ob polčasu. Zalog bo kar nekaj in zato upam, da bodo navijači prišli na svoj račun!" pravi direktor kluba Miran Šubic, ki skupaj z nogometniki Triglava Gorenjske ob 14. uri vabi na zadnjo tekmo jesenskega dela sezone v Kranj. V njej so Kranjčani nanizali neverjetno serijo samih zmag v gosteh (Livar, Primorje, Šentjur, Bela krajina, Dravinja), ko sploh niso prejeli zadetka. Tako so že 11 prvenstvenih te-

kem brez poraza in trener Stane Bevc je dosegel uspeh. Tokrat ima Bevc na voljo udorno zasedbo (zadeti poškodb in kazni ne bo Dolžana, Novaka, Stjepanoviča) in v svojem slogu najavlja zaključek sezone: "Vedno igramo na zmago!"

"Triglav mora še naprej predstavljati kakovosten nogomet, klub se mora razvijati na zdravih temeljih," dodaja predsednik Igor Velov. Tokrat bo težišče pri vhodu s Partizanske ceste, povabilo vsem privržencem nogometa pa je na mestu: serija uspehov, veliko domačih igralcev in borben pristop naj bi jamčili zmago proti ekipo Livarja, ki je na predzadnjem mestu, a nikakor slaba. Ne glede na razplet pa bodo Kranjčani v nedeljo na lestvici ostali najmanj drugi.

MEDVODE

Danci ubranili naslov

Na evropskem prvenstvu v badmintonu do 17 let, ki te dni poteka v Medvodah, je bil v sredo finale v konkurenči ekip. Naslov prvakov so ubranili Danci, ki so s 3 : 1 ugnali ekipo Rusije. Slovenija se po treh porazih, najprej z Avstrijo, nato pa še z Anglijo in Finsko, ni uvrstila v četrtnačo. V skupini osem je končala na zadnjem, četrttem mestu. Od srednje popoldne do nedelje potekajo še tekme posameznikov. Finala v petih disciplinah bodo v nedeljo med 10. in 16. uro, sledila pa jim bo podelitev priznanj in slovensen zaključek prvenstva. M. B.

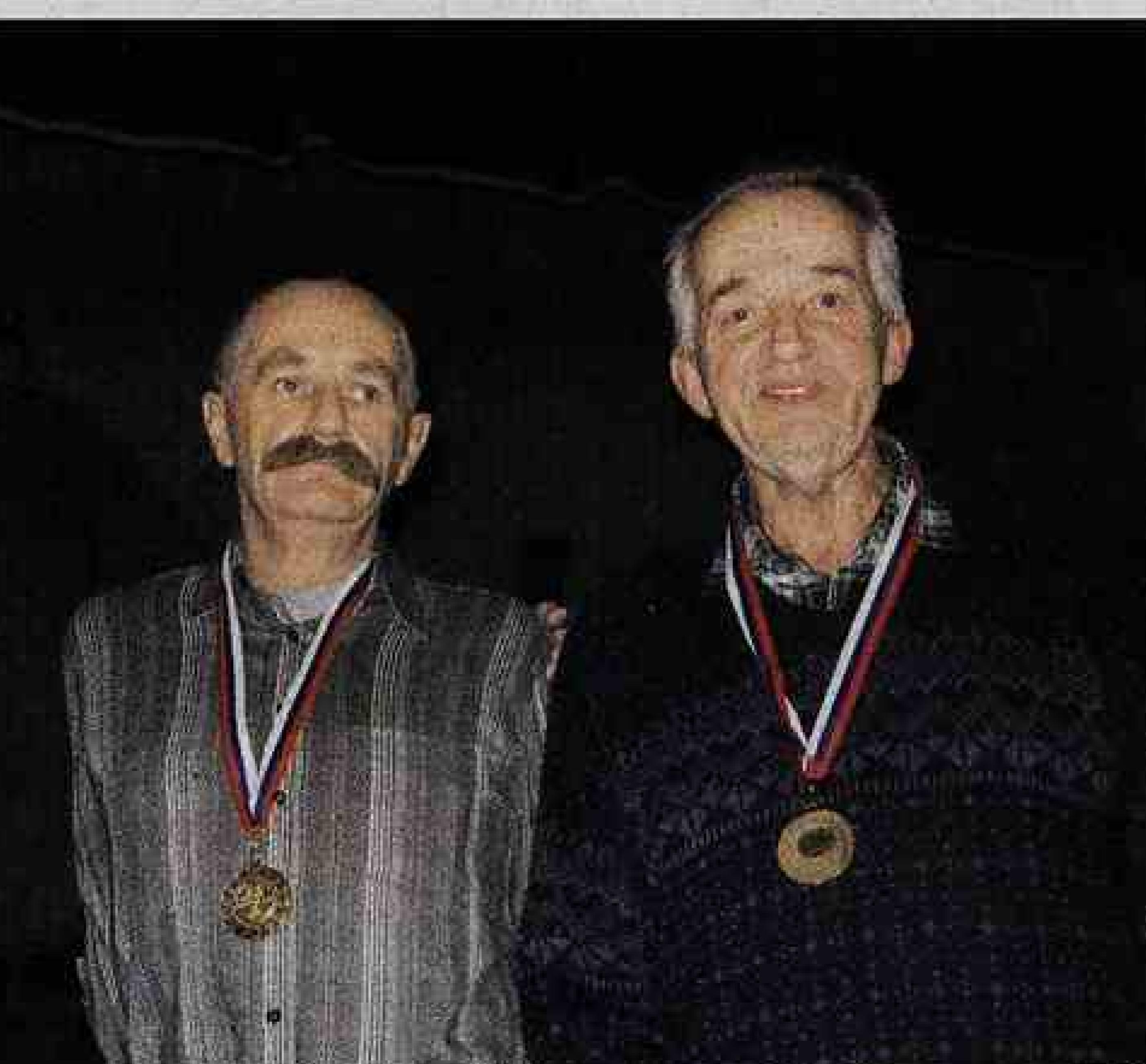
Družita jih šport in zdravčno življenje

Na Hotavljah so minulo soboto slovesno zaključili že petnajsto sezono Hotaveljske grče, ki so jo letos peto leto nadgradili s super grčo.

VILMA STANOVNIK

Hotavlje - Pri športnem društvu Marmor Hotavlje, katerega člani so že vrsto let organizatorji in soorganizatorji različnih športnih in rekreativnih prireditvev od vzpona z gorski kolesi na Blegoš za državno prvenstvo, do Urekovega položa in Slajkatlona, so v letosnjem letu že petnajščici pripravili tudi Hotaveljsko grčo. Sodelovali v akciji in postati grča, pomeni od pomlaadi do jeseni opraviti različne naloge, od po-hodov do teka in kolesarjenja. Sprva je bilo takšnih grč na Hotavljah le okoli trideset, letos se je za akcijo prijavilo sedemdeset udeležencev, več kot šestdeset pa jih je minulo soboto prejelo simbolične kolajne in nagrade za opravljene naloge.

"Vesel sem, da ima naša akcija Hotaveljska grča vsako leto več privržencev, da sodelujejo tako posamezniki kot družine, tako domačini kot tisti iz sosednjih občin in še od malo dlje in da leta niso ovira.

Hotaveljske grče so že vseh petnajst let (z leve proti desni): Tone Mravlja, Franc Peternelj in Peter Jelovčan.

Tako so za rekreacijo navdušeni najmlajši, pa tudi taki, ki se bližajo osemdesetim letom. Tisti, ki jim razpisane naloge od pomlaadi do jeseni niso dovolj, pa se imajo zadnjih pet let možnost prijaviti še za dodatne naloge in sodelovati tudi v super grči," je ob slovesnem zaključku letošnje jubilejne petnajste sezone poudaril predsednik Športnega društva Marmor Hotavlje Niko Stržinar, nato pa skupaj s pobudniki akcije Bojanom Šturmom segel v roke prav vsem sodelujocim. Poseben aplavz zbranih v Zadružnem domu na Hotavljah je pripadel trem, ki so vsa leta opravili vse predpisane naloge ter že petnajščici postali grče. To so: Franc Peternelj, Peter Jelovčan in Tone Mravlja.

www.2010mastersgames.com

Čutim šport.
25. do 31. januar 2010

SVETOVNE ZIMSKI MASTERS GAMES Slovenia BLED 2010

alpsko smučanje **tek na smučeh** **biatlon** **smučarski skok** **nogomet**

FIS IBU IIHF FIFA

Doživi svojo olimpijsko izkušnjo. Sodeluje lahko vsak.

PRIJAVI SE NA www.2010mastersgames.com

SI SPORT d.o.o. Poslovna cesta A 37, SI-4208 Šenčur, Slovenija tel: +386 4 279 19 00, faks: +386 4 279 19 05 info@2010mastersgames.com

I FEEL LOVE LITOSTROJ

Gorenjski Glas

BHD Blud Kompakta Cogni GENEXON Radovica Solnec Certeje OBČINA JESENICE

Tema:

V komuni Skupnost Žarek

V nekdanji cevajnici ob železniški progi na Bitnjah pri Bohinju, Bitnjevo, si dom uredili člani komune Skupnost Žarek. Foto: Goran Šavko

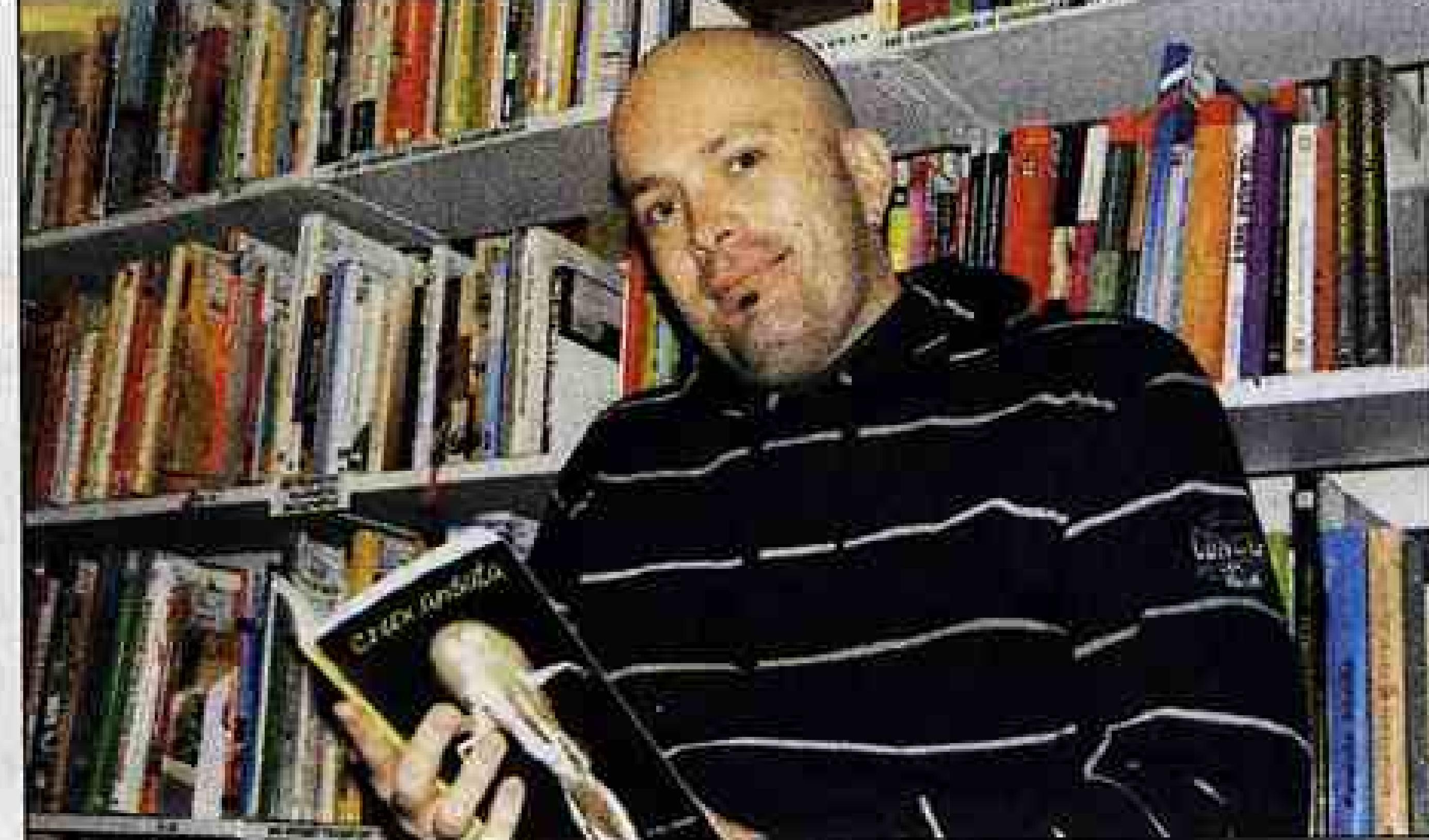
Pogovor

Med slovenskimi vojaki v Afganistanu je bil tudi stotnik Miha Kuhar iz Kokre. **Stran 11**

Osebnosti

Gregor Rozman, lanski nagrajenec Festivala Urška, ima svoj prozni prvenec. **Stran 12**

Šolstvo

Srednje šole na avstrijskem Koroškem obiskujejo tudi Gorenjci. **Stran 13**

V komuni

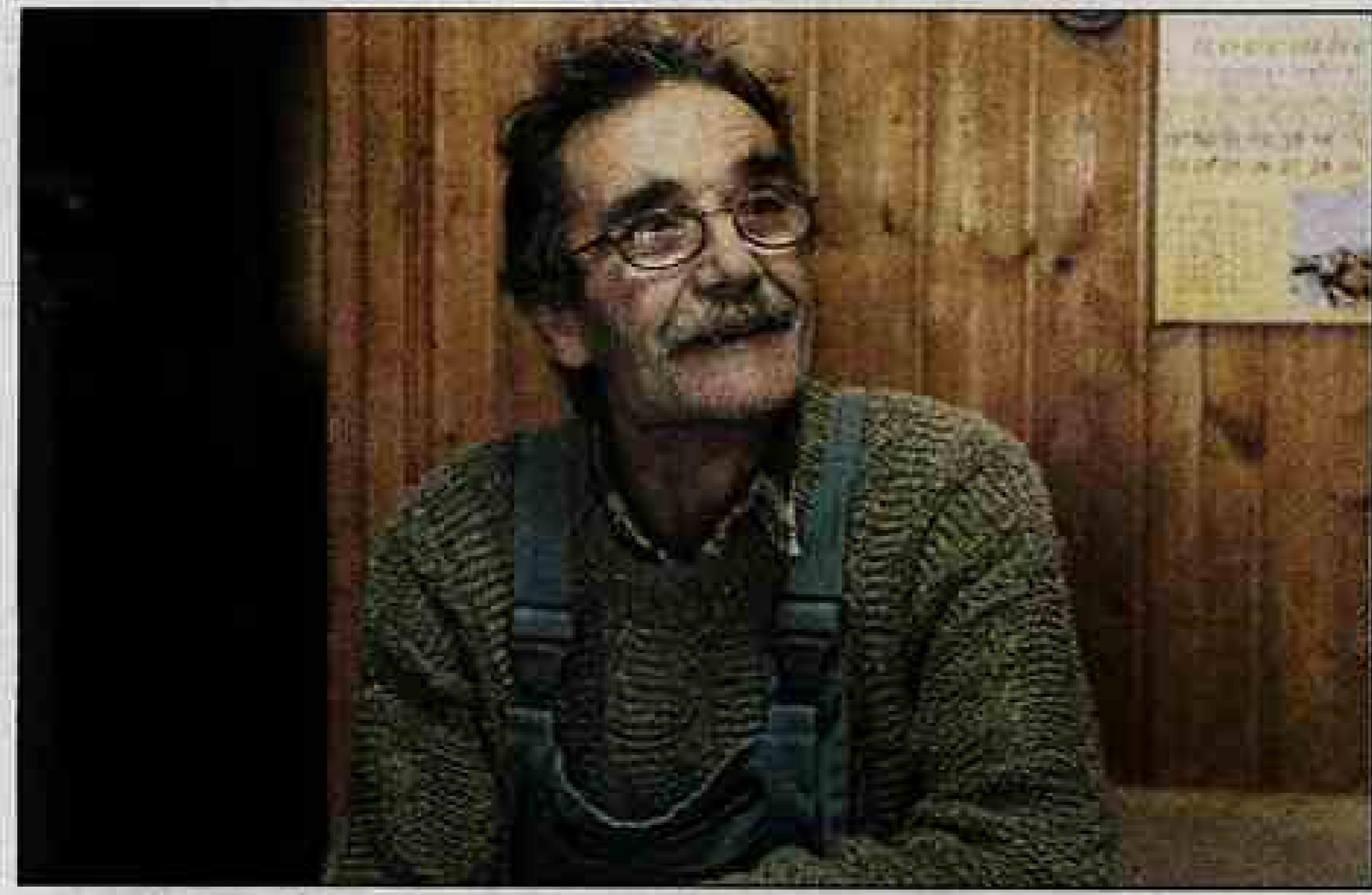
Ivanka Berčan, vodja komune: "Odločitev za odhod v komuno za nikogar ni lahka. Znati živeti v skupini je že sama po sebi velika in dragocena šola. Gradimo na zaupanju, zato se marsikdo čudi, da je hiša ves čas odprta. Če nekdo želi oditi, lahko odide. Lahko jim le ponudimo okvir, znotraj katerega rastejo."

Luka Zupan, nekdanji član skupnosti: "Fizično se res že takoj počutiš bolje, v bistvu pa se šele po enem letu začne prava komuna. Ko enkrat prideš k sebi, če si bil prej recimo deset let 'na drogi', je na začetku vse zanimivo, vse novo. Po enem letu pa se šele spet vzpostavi tisto življenje, ki si ga bil navajen od prej. In takrat šele začneš razmišljati, zato je dobro, da si takrat v komuni, saj zunaj lahko hitro zapadeš nazaj v stare navade."

Metka Žnidar, vaščanka: "Nekateri smo jih sprejeli z velikim srcem in jim res želimo, da se pozdravijo. Z njimi sploh ni nobenih težav, kot da jih sploh ne bi bilo tukaj."

Tone Žnidar, vaščan: "Pol leta sem bil njihov mentor, da sem jih naučil osnov mizarstva. Bili so zelo pridni. Ponosen sem nanje - če bodo tako vztrajali, bom najbolj srečen."

Postopno se naučijo odlagati maske

Pred tremi leti in pol je na Bitnjah pri Bohinjski Bistrici začel delovati program komune Skupnost Žarek. Ves ta čas je v njihov program, ki traja dve leti, vključenih po šest nekdanjih odvisnikov, ki se trudijo pustiti droge za seboj in začeti novo življenje.

MATEJA RANT

"Devet let sem bil na heroinu. Trikrat sem se prijavil v metadonski program, pa mi nikakor ni uspelo, da bi nehal. Skozi leta potem spoznaš, da zgolj slepiš samega sebe, zato pride trenutek odločitve - ali bi se rad drogiral vse življenje ali temu naredil konec. Neko jutro sem se zbudil in uvidel, da tako res ne gre več. Najprej sem bil štiri mesece v komuni na Hrvaškem. Mislil sem, da zmorem, pa ni šlo. Ko sem prišel domov, pa sem takoj poklical Ivanka (Berčan, vodjo komune Skupnost Žarek, op. p.) in zdaj sem že deset mesecev tu. Nikoli nisem obžaloval te odločitve - pride sicer kriza, ko imaš vsega čez glavo in bi šel najraje domov, a potripiš in gre. Pomaga, da se zaposliš z delom," je svojo izkušnjo, ki ga je pripeljala v komuno na Bitnjah, opisal Emanuel, ki se je prvič srečal s heroinom že pri 16 letih. V komuni je opravil tudi zaključne izpite za triletno gostinsko šolo, zdaj pa bo celo nadaljeval šolanje na peti stopnji. In prav to je tudi cilj komune, je podarila Ivanka Berčan. "Smisel komune ni le v tem, da tu preživijo dve leti, ampak da nekaj naredijo iz svojega življenja - dokončajo šolo, pridejo do poklica, razrešijo stvari iz preteklosti..."

Začeli so v zelo skromnih razmerah v bohinjski Soteski julija 2006, v hiši, ki je bila brez elektrike. "Dva meseca smo bili tudi brez pitne vode, po katero smo s plastično ročko hodili v Nomenj. Kopalnico, v kateri so se fantje lahko stuširali, pa so nam odstopili na Bledu. Prala sem jim v prostorih društva na Jesenicah ali pa so nam pomagale mame," se spomina Ivanka Berčan. Nato pa so našli lokacijo na Bitnjah, ki jim zelo ustreza, ker je poeni strani na samem, a obenem blizu naselja. Nakup hiše je sofinanciralo vseh sedem občin zgornje Gorenjske, a največja zasluga, da je na Bitnjah zaživelja komuna, gre po besedah Ivanke Berčan bohinjskemu županu Francu Kramarju. "Vedno poučarja, da je ponosen na to, da je komuna v njegovi občini," je hvaležna. Zelo lepo so jih sprejeli tudi vašč-

V delavnici, ki so jo uredili s pomočjo evropskih sredstev, so že zastavili tudi prvi večji projekt - izdelavo kuhinje.

osebnosti." Program traja dve leti, vsak posameznik, ki postane član skupnosti, pa se mora najprej spoprijeti s preteklostjo. "Najpomembnejše je seveda, da drogo pustijo za seboj, pomagamo pa jim tudi pri težavah z dolgovami, nerazčiščenimi stvarmi na sodišču, s policijo ..." Sprva sicer zadostuje, pravi Ivanka Berčan, da osvojijo nek red v življenju. "Zato smo vzpostavili urnik in pravila igre, ki jim ponuja okvir, ki jim zagotavlja tudi občutek varnosti." Enkrat na mesec jih lahko obiščejo domači, po treh mesecih pa gredo lahko tudi domov za en dan.

Z vsakim članom skupnosti Ivanka Berčan izdela individualni načrt, ki zajema osnovne cilje programa, s podarkom na tisti lastnosti, na kateri bi sam najraje želel delati. "Prve dni je pomembno že to, da nekdo zna biti dosleden pri izpolnjevanju urnika, da zna živeti z drugimi, sodelovati, se pogovarjati. Delo na sebi je sestavljeno iz zelo konkretnih stvari. To jim je namreč v življenju povzročalo težave in zdaj je čas, da stopijo čez te stvari." Občasno, dodaja, pripravljajo na površje tudi stvari iz preteklosti, čeprav mešanja po preteklosti ne postavljajo v ospredje. "Raje rečemo: tako je bilo, zdaj pa vzemi stvari v svoje roke in naredi drugače. Naši pogovori so res iskreni, postopno se naučimo odlagati maske. Treba je priti do tega, kakšen človek si v sebi. Ne kakšno obleko imaš niti kakšno mnenje imajo drugi o tebi, ampak kakšen si v resnici. Da postopno prideš do notranjega miru in zadovoljstva." Vzporedno veliko delajo s starši - na Bledu, Jesenicah in v Radovljici imajo skupine za starše, ki prav tako predstavljajo del programa komune. "Tudi oni morajo premagati svoje strahove, razočaranja in jezo, da laže živijo," je pojasnila Ivanka Berčan.

Prvi, ki je v programu res zdržal dve leti, je bil prav Luka Zupan, ki zdaj vodi njihovo delavnico. "Drugim se je vsem bolj mudilo, želeli so hitre tečaje in čarobne praške, a tega žal ni," poudarja Ivanka Berčan in dodaja, da nekaj mesecev verjetno že zdržijo, a se ob prvi življenjski preizkušnji vrnejo na staro pot.

Za tiste, ki se želijo pridružiti Skupnosti Žarek, je Ivanka Berčan vedno dosegljiva na telefonski številki 040 780 345. "Potem se poskušamo čim prej dogovoriti za srečanje, na katerem jim predstavimo naš program, pa tudi druge programe, ki obstajajo v Sloveniji in tujini. Če se odločijo za nas, pa je prvi pogoj, da pridejo 'čisti'," pravi Ivanka Berčan.

ni, mnogi med njimi so jim z veseljem ponudili pomoč. "Ko nismo imeli žage, smo šli k mizarju Tončku v vasi in nam jo je posodil, pa tudi kaj nam je pokazal in pomagal pri konkretnih zadevah."

V hišo so se vselili konec julija 2007, ko še ni bila povsem nared, a so se skupaj lotili njene prenove, kar je predstavljalo del terapije pri zdravljenju odvisnosti. Nekaj časa so se stiskali na treh pogradih v pritličju, potem pa so korak za korakom sami prenovili podstreho, kamor so spomladis preselili spalnico. Nato so se lotili še urejanja delavnice, za katero so pridobili sredstva iz finančnega mehanizma EGP in norveškega finančnega mehanizma, kjer zdaj nastajajo najrazličnejši izdelki iz lesa. "Izdelujemo predvsem pručke in kuhinjske stole brez

Mesec november je v Sloveniji že deveto leto zapored namenjen povečanju ozaveščenosti javnosti na področju zasvojenosti. Ministrstvo za zdravje je letos za osrednjo temo izbralo zagotavljanje kakovosti in dostopnosti preventivnih programov pod gesлом (O)cena preventive - gradimo nove prakse.

Pogovor

Tveganje je del vojaškega poklica

**Stotnik
Miha
Kuhar**

Med vojaki, ki so se prejšnji teden vrnili z misije v Afganistanu, je bil tudi stotnik Miha Kuhar iz Kokre, ki je sicer zaposlen v gorski šoli Slovenske vojske na Bohinjski Beli, kjer je zadolžen za razvoj gorskega bojevanja. V Afganistanu je v okviru skupine OMLT, v kateri so bili pripadniki Slovenske vojske skupaj z italijanskimi kolegi, poveljeval usposabljanju afganistske vojske.

DANICA ZAVRI ŽLEBIR

Kako bi pojasnili razliko med mirovno in vojaško misijo?

"Tudi mirovna misija je vojaška misija, obstajajo pa različne oblike. Mi smo delovali v okviru ISAF-a, kar je mirovna misija, zaradi nacionalnih omejitev pa nismo delovali v neposrednih bojnih nalogah, temveč je bila naša osnovna naloga usposabljanje, učenje in svetovanje afganistski vojski. Kljub temu da gre za mirovno misijo in da smo imeli nacionalne omejitve, pa je treba vedeti, da se vselej, ko greš iz baze, lahko vsak tip zgorodi kontakt z uporniki ali pa naletiš na druge neverne situacije, kot so bombe, zaseده, samomorilci ..."

Je v tem času prišlo do takšne situacije?

"Zgodila se je na eni zadnjih nalog v septembru, ko smo izvajali humanitarno pomoč 250 kilometrov zunaj baze v Heratu, na zelo težko dostopnem goratem območju. Ob vrnitvi je naša enota, v kateri so bili afganistski vojaki (mi smo se vračali nekaj ur kasneje), naletela na bombu, podstavljeno na cesti. Pet afganistanskih vojakov, ki smo jih mi urili, je pri tem umrlo. Ta bomba je bila zagotovo namenjena eni od enot ISEF-a, bodisi Italijanom bodisi nam. Na tem območju delujejo oborožene lokalne milice, pri katerih ni natančno znan njihov cilj. Imeli so sicer informacijo, da k njim prihajamo s humanitarnimi nameni, zaradi česar naj ne bi sovražno delovali proti nam, vendar smo morali biti pripravljeni na vse, saj to ni uradna vojska. Največja grožnja v Afganistanu so ta čas improvizirane mine, ki jih postavljajo ob cesti, in samomorilci predvsem v avtomobilih."

Kako v takih primerih, ki pridejo v javnost, pomirite domače? Je poskrbljeno za ustrezno komunikacijo z domovino?

"Za to je zelo dobro poskrbljeno, v bazi vsakodnevno lahko komuniciramo prek interneta, po službeni strani pa smo imeli ves čas na voljo satelitski telefon, tako da se lahko v vsakem trenutku oglasimo v Slovenijo. Ob vsakem takšnem dogajanju v našem okolju smo

že predhodno poklicali nadrejene v domovini in domače, češ da se ni nič hudega zgodovalo. O tem smo se že prej dogovorili, da smo preprečili dezinformacije in nepotrebowne skrbi."

Kako ste vi in vaši vojaki doživljali zaplet ob vrnitvi kontingenta v domovino?

"Naš pogled na zamudo pri vrnitvi v domovino je morda nekoliko drugačen, ker pač poznamo in razumemo situacijo. Dejstvo je, da Slovenska vojska nima svojega letala za strateški transport in smo vezani na druge prevoze. Ne glede na to, ali imajo vojske svoje prevoze ali ne, pa se ti skoraj redno prestavljajo iz različnih razlogov. V prvotnem načrtu je bilo, da gremo domov med 16. in 19. oktobrom, prvi termin za let smo dobili za 29. oktober, nato pa se je to prestavljalo na 1. in 2. november. Odpotovali smo z ameriškim transportnim letalom, ki je pripeljalo v Afganistan opremo, polet od 29. oktobra naprej pa so prestavljali, ker oprema še ni bila naložena. So nas pa o tem redno obveščali. To letalo se je prazno vrnilo nazaj v Evropo in zato smo dobili ta polet brezplačno, kar je bilo že vnaprej dogovorjeno, tako da ne držijo informacije, da se nas je s prevozom kdorkoli usmilil. Ti odlogi so bili najtežji za domače. Dogovorjeno je bilo, da se misija 15. oktobra zaključi, ko je v Afganistan že prišla nova skupina. Takojšnja vrnitev pa iz že omenjenih razlogov ni bila mogoča, v Sloveniji se je to medijsko potenciralo in javnost je to doživljala kot hud zaplet. Naj povem, da v Afganistanu ni nič posebnega, če pride do preložitve poletov, zlasti notranjih. Ko sem bil v času misije na neki konferenci v Kabulu, je ta trajala pet dni, pet dni pa sem porabil, da sem zaradi zapleta pri prevozih prišel iz Herata v Kabul in nazaj."

Preden ste vi odšli, je prišel v Afganistan že novi kontingen vojakov, zaradi česar ste morali menda bivati v šotorih?

"Tudi to je v Afganistanu nekaj povsem normalnega. Šotori so ogrevani, veljajo pa terenski namestitveni pogoji (zložljive postelje), kar za vojaško življenje ni nič nena-

Stotnik Miha Kuhar / FOTO: GORAZD KAVČIČ

skim reševanjem, kjer se prav tako tvega, le na drugačen način. Tako pri mojem poklicu kot pri konjičku pa je pomembno zavedanje, da bom tvegal in da se je treba na to ustrezeno pripraviti: fizično, psihično, strokovno in z materialnimi sredstvi je treba narediti vse, da bo tveganje čim manjše. Brez tveganja ne gre, to dejstvo smo sprejeli že, ko smo šli v ta poklic. Težje kot nam vojakom pa je sprejeti našim domaćim, ko odhajamo v tvegane situacije."

Ste v času svoje odsetnosti pogrešali družino?

"Včasih je bilo treba to kar odmisli, zlasti zaradi najmlajše, šestletne hčerke, ki je po internetu na koncu nehnih spraševala: ati, kdaj prideš ... Sicer imava z ženo še tri sinove, stare 24, 21 in 18 let."

Ko ste se vrnili, so vam vaščani v Kokri pripravili dobrodošlico. Kako ste jo doživeli?

"To je prekrasna zgodba. Sprejem v Kokri me je prenenetil, srečanje z domaćimi, prijatelji in vaščani je predstavljalo lep uvod v ponovno civilno življenje. Ko se namreč vojak vrne domov, lahko doživi krizo, osamljenost, se težko privadi na način življenja, iz katerega je bil nekaj časa iztrgan. Ob sprejemu svojcev, prijateljev in vaščanov v Kokri, mi je bilo toplo pri srcu, saj da vedeti, da so ljudje mislili nate, da jih je skrbelo in da so veseli, da si se vrnil."

Boste doma pogrešali adrenalino, saj doma življenje ni tako vznemirljivo, kot je bilo v Afganistanu?

"Doma pa je drugače. Spet se srečujem z vsakdanjim življenjem, treba se je vključiti v tukajšnji službeni sistem, zaživeti družinsko življenje, sprejeti vsakodnevno rutino od plačevanja položnic do tekanja po uradilih za dokumenti (z ženo se loteva gradnje hiše), skratka gre za drugačen način dela in komuniciranja. Dovolj adrenalina pa sem deležen pri svojem konjičku, gorništvu in gorskem reševanju. Nisem pa od tega odvisen. Doma imam rad svoj mir, rad sem z družino in s prijatelji, in če me vidite v civilu, najbrž ne bi rekli, da opravljam vojaški poklic."

vadnega. V naši bazi je bila večina ameriških enot stalno nameščena v napihljivih šotorih, tak je pač standard zaradi tamkajšnjih pogojev in zaradi velikega števila enot. Ko so bile volitve, smo denimo na terenu spali na prostem (pri dnevnih temperaturah 55 in nočnih 30 stopinj Celzija), vrh vsega še na tveganem območju. Toda tak je pač naš poklic. Za te pogoje smo tudi vnaprej vedeli. Komu od domačih je to morda težko razumljivo, vendar mora vojak delati tudi v zahtevnih razmerah, nad čimer pa se ne pritožujemo. Za takšne pogoje se tudi usposabljamo."

V gorski šoli Slovenske vojske na Bohinjski Beli, kjer ste odgovorni za razvoj gorskega bojevanja, veliko dejate pri usposabljanju domačih in tujih vojakov. Kakšna izkušnja je bila za vas misija v Afganistanu?

"To je bila nova, zanimiva in zelo koristna izkušnja, tako s poklicnega kot tudi človeškega stališča. Z velikim veseljem sem prišel nazaj, ne ker bi mi bilo v Afganistanu odveč, pač pa zato, ker je Slovenija tako zelo lepa in tudi življenje v vseh

pogledih lepše kot v Afganistanu, kjer že trideset let neprekinjeno traja vojna."

Številni gredo na mednarodne misije najbrž tudi iz materialnih razlogov, kakšen pa je bil vaš motiv?

"Zagotovo je razlog tudi materialni, saj ima vsak od nas svoje potrebe in načrte. Zame pa je bil tudi poklicni motiv. Zame kot za častnika, ki dela na področju usposabljanja in ker v gorski šoli usposabljam pretežno za Afganistan, udeležba na misiji pomeni tudi velik prispevek k osebni kompetenci. Koristilo mi bo tudi pri nadaljnjem delu v gorski šoli. Poleg tega menim, da vojak danes nekaj manjka v karijeri, če se ne udeleži vsaj ene mednarodne misije. Naš posel je sedaj v tujini, za danes in za prihodnost pa upam, da nam države ne bo treba braniti tukaj v Sloveniji."

Čeprav je človek za domovino verjetno pripravljen bolj tvegati kot v tujini?

"To je lahko predmet razprav. Tveganje je pač del našega poklica, s čimer sam nimam težav. Že od mladih let se ukvarjam z alpinizmom, gorskim vodništvo in

Osebnosti

Divna Pešić. Na Bledu se bo predstavila z nadrealističnimi slikami. / FOTO: GORAZD KAVČIČ

"Ilustrativno prenašanje ideje na platno vsebuje nadrealno fantazijo in to mi daje možnost, da naslikam tisto, kar realno ne obstaja," svoje nadrealistične slike razlaga avtorica.

Slike so pogledi na življenje

V torek, 17. novembra, bo v hotelu Golf na Bledu odprtje razstave likovnih del makedonske umetnice Divne Pešić.

IGOR KAVČIČ

Končali ste filološko fakulteto v Skopju, oddelek za makedonski in južnoslovanske jezike, ob tem pa tudi ameriške študije. Za vami je študij menedžmenta in bančništva, poslovno sodelujete z mednarodnimi podjetji, ste pa tudi odlična športnica, večkratna državna prvakinja v strešanju z malokalibrsko in zračno puško. Pa vendarle, čez nekaj dni na Bledu prijava kot slikarka ...

"V veliko zadovoljstvo mi je, da bo prihodnji torek v hotelu Golf na Bledu odprtje moje osme samostojne likovne razstave, ki bo potem na ogled do konca meseca. Organizatorja tega kulturnega dogodka sta ambasador republike Makedonije v Sloveniji Samoil Filipovski in častni konzul republike Makedonije v Sloveniji Janez Bohorič, ki se jima na tem mestu tudi zahvaljujem za vso podporo."

Kdaj ste se začeli ukvarjati s slikarstvom in kaj vam vsa ta

leta pomeni likovna umetnost? Ste v njej ob stresnem poklicu našli tudi duhovno pomiritev?

"Moja prva inspiracija, ko sem pri trinajstih vstopila v svet slikarstva, je bil genialni Salvador Dalí, ki je nekoč rekel "nisem jaz tisti, ki je klovn, ampak je to grozno činična in podzavestno naivna družba, ki se dela resno, da bi bolje prikrila svojo nost". Svoje vzgibe in pogledi na stvari v življenu imam

trirana na posamezne poslovne angažmaje, potem mi slikanje omogoča predvsem največjo svobodo izražanja."

Blizu vam je likovna abstrakcija, poleg močne in samozavestne poteze s čopičem se v vaših delih srečamo s pravo erupcijo barv. Kaj vas je navdihnilo v tak likovni slog?

"Kot avtorica v vsem, kar se dogaja okrog mene, vedno iščem resnico. Glede na to, da je moj likovni slog nadre-

"Če sem pri strešanju osredotočena le na eno samo točko na tarči, v poslu sem skoncentrirana na posamezne poslovne angažmaje, potem mi slikanje omogoča predvsem največjo svobodo izražanja."

potrebo na platno prenesti na način, kot jih sama vidim in doživljjam. Umetnost je del mojega življenja in nič manj pomembna od vsega drugega, kar počнем. Če sem pri strešanju osredotočena le na eno samo točko na tarči, v poslu sem skoncen-

alističen, ilustrativno prenašanje ideje na platno vsebuje nadrealno fantazijo in to mi daje možnost, da naslikam tisto, kar realno ne obstaja. To pomeni, da različne sestavinе spremenjam med seboj, da na neki način kritiziram krivice. Vsako delo primaša

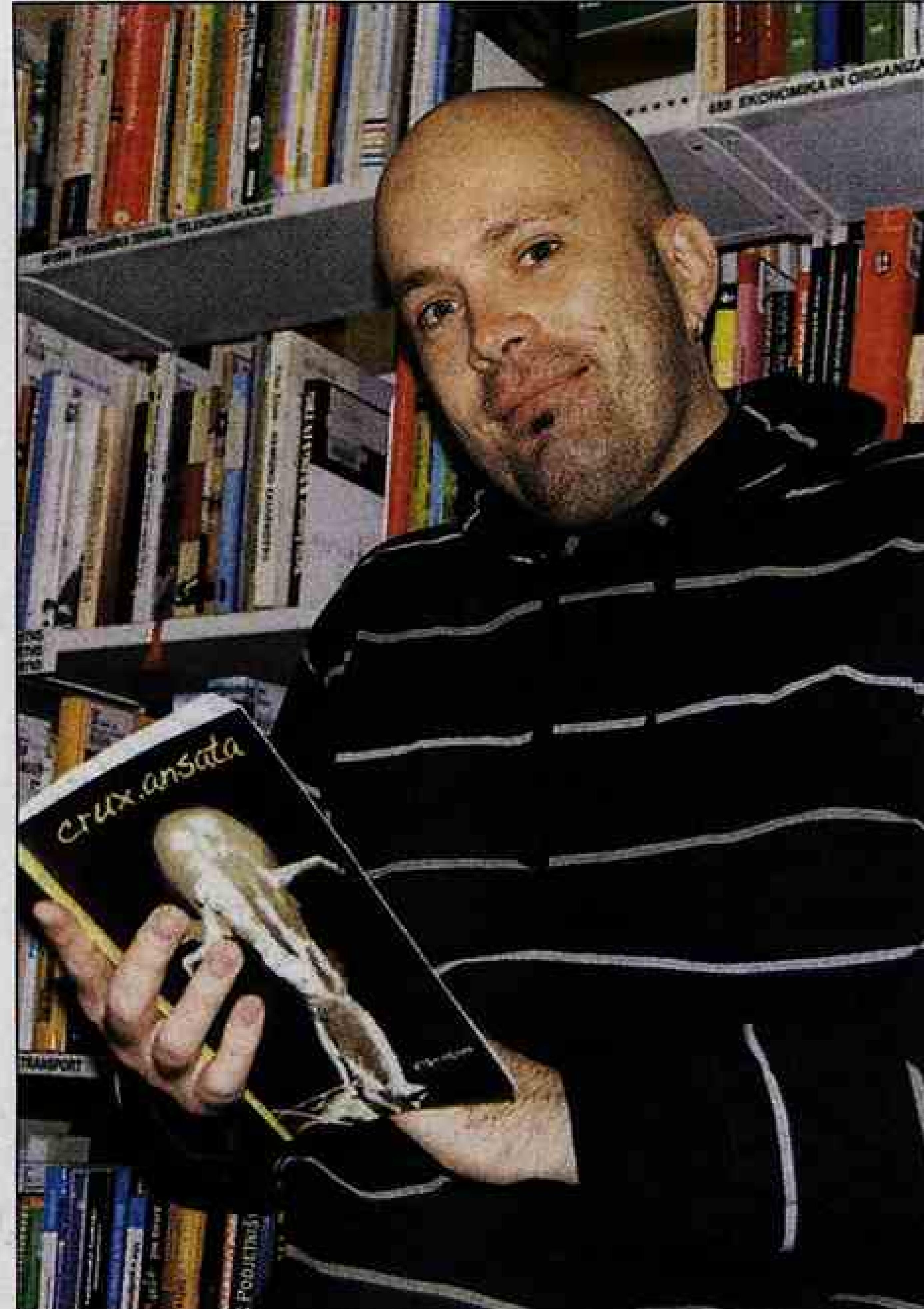
svoje sporočilo in občutke, ki izhajajo tudi iz bogatega kolorita, ki pri občinstvu prebuja senzorje in jih ne pušča ravnodušnih."

Katera vaša likovna dela boste predstavili na Bledu, bo to izbor iz vašega večletnega slikarskega opusa ali bodo to najnovije slike?

"Na Bledu bom predstavila najnovejša dela iz cikla "Združeni v različnostih", inspiracijo za to temo pa sem našla v večnih ugankah o mikro- in makrokozmosu, dejstvju organskega spajanja in razdrževanja, kot tudi v podobnosti in različnostih v sprejemaju posameznih življenskih situacij."

Kako kot poslovna ženska in športnica gledate na umetnost? Je ta lahko poslovni izliv oziroma se jo da meriti?

"To bi bilo popolno, ukvarjati se s tako vzvišenim poslanstvom, kot je umetnost, in hkrati tudi živeti samo od tega. Sicer pa, saj vedno strerimo k popolnosti, marne."

Gregor Rozman je na vprašanje, če ima njegov prvenec srečen konec, tako kot so ga imele njegove osnovnošolske pesmice, odgovoril: "Razumevanje konca v crux.ansati prepusčam posameznemu bralcu. Lahko je srečen ali žalosten, lahko pa ga sploh ni. Zakaj pa bi knjigo moral zaključiti avtor?"

Zgodbe pentljastega viteza

Občinski uradnik iz Medvoda ima svoj prozni prvenec. Pretekli mesec je namreč izšla knjiga z naslovom "crux.ansata" avtorja Gregorja Rozmana, lanskega nagrajenca Festivala mlade literature Urška.

MAJA BERTONCEJ

Leto dni zatem, ko je bil izbran za Uršljana, nagrajenca Festivala mlade literature Urška, je 35-letni Medvoščan Gregor Rozman, pisec proze, ki je sicer kot svetovalec zaposlen v Oddelku za družbene dejavnosti Občine Medvode, dobil svojo prvo knjigo. Izdaja knjige z naslovom crux.ansata je bila nagrada za "zmago" na Festivalu Urška, založil pa jo je Javni sklad RS za kulturno dejavnost. Knjiga je torej še povsem sveža, nagrajenec pa jo je prinesel s seboj na pogovor v medvoško knjižnico. "Svojega izvoda še nisem takoli uporabljjal, da bi dobil ušesa, a jih gotovo še bo," je pogovor o svoji prvi knjigi začel Gregor Rozman, ki ga poleg pisanja zanimala tudi spletarna umetnost in multimidijsko sodelovanje z drugimi umetniki.

Dobili ste svojo prvo knjigo.

"To je velika čast in izliv za v prihodnje. Treba bo začeti razmišljati, kako naprej. Naj

izdam še kakšno knjigo ali nadaljujem v spletnej dimenziiji?"

Za kakšne zgodbe gre? Kako bi preprostemu človeku razložili vsebino te knjige?

"Na 170 straneh knjige je 24 zgodb, ki imajo rdečo nit v iskanju ključa večnega življenja. Če ga želimo najti, moramo iskati ljubezen. Moški jo najdemo v ženski, s katero se nadaljujemo v večnosti v obliki skupnega zapisu. Izhajam iz starogipčanske mitologije, kjer ankh (lat. Crux Ansata) predstavlja največji užitek in čudež človeka, ki svojo smrtnost premaga le z novim življencem, t. j. otrokom. Beseda crux pomeni križ, ansata pa je pentlja. Falični spodnji del predstavlja moškega, pentljasti zgornji pa žensko. Junaku pentljastemu križarju iskanje ljubezni ne uspeva najbolje. Branje nas v glavnem zabaava, vendar nas pri svoji dramatičnosti drži do konca."

So zgodbe iz vašega življenja?

"Največ je domišljijskih, nekateri izseki pa vseeno so

Na primer zmenek na Božičnemperku se v resnici ni sprevargel v junakovo spahanje zraka iz želodca v obraz meščanske dame v tistem trenutku, ko sem jo avtor želel poljubiti. Želel sem pokazati, da junaka nekakšna podeželsko proletarska notranjost spominja, naj se raje giblje v primernih krogih. V knjigi sem kakšen doodelek želel podčrtati v absurd.

Verjetno povprečnega bralca zgodbe o dolgočasnem življenu nekega javnega uslužbenca, ki vsak dan tiska in preklica papir, ravne zanimajo."

Zgodbe so zapisane drugače, v odstavkih, kot jih nismo valjeni?

"Tako je. Odločil sem se za obliko odstavkov, s katero že takoj namigujem na heraldiko. Polnost in pravnost, ki se prepleta v eni sami točki, kot šahovnica, stopnjujeta dogajanje. Tudi sicer sem notranjost sam oblikoval, medtem ko so platnice delo fotografa Hermanna Pivka."

Je bil Gregor Rozman pred uspehom na tem festivalu neznano ime?

"Objavljal sem v literarnih revijah. Omenil bi Literaturo in Mentor. V spletnih medijih pa sem prisoten z različnimi zapisimi, predvsem s kratko prozo (gregor.rozman.si) in z literarno socialnim eksperimentiranjem na vest.si."

Kdaj ste v sebi začutili dar za pisanje?

"Kar zgodaj. Šolske spise v osnovni šoli sem pisal odlično, prvo pesem pa sem napisal že v petem razredu osnovne šole. Takrat sem zlagal preproste rimane verze o realni podobi sveta okoli sebe, o objektih, ne pa še o občutkih, o katerih piše literat v zrelejših letih."

Imate prve pesmice še shranjene?

"Imam. Ko privlečem na plan stare zvezke, se vedno nasmehnem. Ena se je končala z besedami: In vsi veselo so živeli, dokler umirati niso začeli!"

Na robu

BOJANOVA ZGODBA O TEM, KAKO PASTI IN ZNOVA VSTATI

Avtobus je pravkar speljal s postaje

MILENA MIKLAVČIČ

usode

Pri številnih zgodbah, tudi pri Bojanovi, me včasih počlijejo in me nejeverno pobraro, če je zgodba resnična. Po drugi strani pa se oglasio tudi tisti, ki kakšno tako ali podobno usodo pozna in mi jo zaupajo. Podobno se dogaja tudi tokrat in moram reči, da se me je vsaj ena od na novo slišanih še posebej dotaknila. Včasih se mi, žal, zdi, da poznam že vse oblike najbolj bolečih trenutkov v medsebojnih odnosih, ki so značilni za družinska okolja, a vedno

znowa ugotavljam, da se motim. Udarci, ki so jih posamezniki zadajali bližnjim še pred desetletjem in več, so bili v primerjavi s prefriganimi načini, ki jih nekateri uporabljajo danes, še zelo nežni in enostavni. Bojim se, da nam sodoben čas ni prinesel le moderne tehnologije, mnogi se iz nje učijo tudi tistega, česar se ne bi smeli.

Rane, ki jih dobijo v času odraščanja, se otrokom redkokdaj povsem zacetijo. Morda tedaj, ko se nenehno zavestno kontrolirajo, da ne ponavljajo napak svojih staršev. Podobno je počel tudi Bojan. Opomnike je imel povsod po stanovanju. Na njih pa je pisalo: ne bodi tak kot oče, pokaži ljubezen - ne bodi kot mati.

"Na začetku je ženi moja pozornost in pripravljenost, da ji ustrežem na migljaj, godila. Bila je srečna in zadovoljna, zlasti tedaj, ko se je primerjala s kolegicami, ki so imele doma povsem "običajne" partnerje. Hvalila se je, da si midva vsa dela deliva, da jo nenehno nosim po rokah, ji ustrežem v vsaki želji. Počasi pa ji je začel "bel kruh" presedati, saj je vse skupaj, kot je sama dejala, postal že dolgočasno. A nisem mogel iz svoje kože. V meni je tičala bolestna želja, da ji dajem tisto, česar sam nisem imel nikoli: to pa je ogromno ljubezni in še več ljubezni. Prinašal sem ji drobnarje tudi za kakšne nepomembne obletnice, kot recimo datum najinega prvega poljuba. A moja ušesa sploh niso zaznala signala, ko sem opazil, da je darila odlagala na policu z začimbenimi in jih sploh ni odpira-

la. Prav tako sva imela nehnene prepire, ker je trdila, da sem otroka preveč razvajal, kar je bilo morda res, a v meni je bilo toliko nakopičene ljubezni, ki je silila čez vse možne robeve, da sem jo nekemu pač moral dajati. Spominjam se, da je bil sin nekoč operiran na žrelnici, menda je to nepomemben poseg, rutinski, a meni se je že ob sami misli, kaj bi se lahko zgodilo, če bi se kirurgu zatresla roka, mešalo od hudega. Vzel sem dopust in ostajal pri njem od jutra do večera, neznosna mi je bila že misel, da bi ga za sekundo izpustil z oči, bal sem se, da bi bilo kaj narobe. Meta je bila vedno bolj glasna, da jim ne pustim dihati, da jih bom zamoril do konca in še čez. Sem in tja sem se vzel v roke in se trudil, da ne bi pretiral, a kaj, ko me je zgrabila panika, da imata otroka premalo pozornosti in potem je bilo spet po starem," je ob še zmeraj bolečih spominih, a brez dlake na jeziku, pričeval Bojan.

Zena Meta je odraščala v povprečni družini, kjer z izkazovanjem čustev niso pretiravali, obenem pa jih nikoli tudi ni pogrešala. Zato je postajala ob Bojanovih poskusih, da bi se je kar naprej dotikal, alergična in sitna. Dokler sta bila otroka majhna, je še šlo, da ju je očka nenehno crkljal, a potem ko sta odrasla, zlasti v puberteti, sta pokazala kremlje. "Počutil sem se izločenega iz družinskega okolja. Sploh nisem vedel, kaj delam narobe. Čutil sem, da sem jím dajal vse, česar je meni manjkalo, a dosegel sem ravno obratno. Saj si fajn,

ati, mi je govoril starejši sin, samo pretiravaš. To je bil stavek, ki sem ga slišal vsaj petkrat na dan. Nekoc je naneslo, da smo postavljalni montažno hišo v bližini moje nekdanje učiteljice. Ne vem, kaj me je pičilo, da sem potrkal pri njej. Bila me je zelo vesela in povsem spontano sva si padla v objem. Če sem iskren, je bila ona edina, ki me je videla v dušo in me tudi razumela. Naneslo je tako, da sva se potem spet začela srečevati, pa ne toliko zaradi seksa, čeprav tudi zaradi njega. Pri njej sem se počutil kot doma in moram priznati, da me njena zgubana koža sploh ni več toliko motila, kot me je nekoč. Tudi doma nisem več toliko pretiraval, tako da smo nekaj let živeli dokaj mirno in tudi dobro. Pustil sem delo v podjetju in šel na svoje, saj sem na ta način lažje kombiniral čas, da sem lahko občasno ušel k moji učiteljici. Doma me je najbolj zbolelo takrat, ko sem hotel ženo spontano objeti, pa se je odmaknila in mi rekla: 'kaj bi pa spet rad?' Nisem mogel doumeti, da misli, da so nežnosti pogojene s trgovino med nama. Svoje navade je nehoti prenesla tudi na otroka, a vsaj pri njima sem se trudil, da sta doumela, da se objemamo zato, ker se imamo radi, in ne zato, ker bi objeme zabaraniali za kakšne usluge."

Ko je Bojan odpril svojo obrt, mu delo ni šlo od rok takoj, kot je želel. Bil je preveč popustljiv, svojega dela pa ni zaračunal takoj, kot bi ga moral. V njegovi bilanci je bilo vedno več rdečih števkil ...

(se nadaljuje)

Zakaj so domače naloge koristne? (6)

DAMJANA ŠMID

moj pogled

Katere napake delamo starši pri šolskih obveznostih naših otrok, a se tega ne zavedamo? Ena izmed najbolj pogostih dobronamernih napak je prilaganje vse družine zaradi otrokove domače naloge. Ne more vsa družina čakati ali se starši vsa leta šolanja prilagajati na čas, ko otrok hoče ali pa noč delati domače naloge. Če smo dogovorjeni, da gremo skupaj ven, je otrokova izbira, ali se bo potrudil in šel z nami ali pa bo stal doma in pisal nalogu. Pri tem preveč popuščamo in se prilagajmo, otroci pa lagodno čakajo na naša navodila in priganjanje. Ko otroci tožijo zaradi količine naloge, preverimo, če je to res in potem se ne ozirajmo na

njihove tožbe. Otroci radi zavljajo čas za pregovarjanje in pogajanje, ni pa treba tega početi nam. Postavimo časovni okvir, v katerem naj bo domača naloge opravljena, še potem se lahko prižge računalnik. In prav računalnik je pogosto jabolko spora, saj otroci trdijo, da ga potrebujejo za solo. Če je to res, preverimo, katera snov je bila iskana na računalniku in otroci naj počajo izdelek, ki so ga naredili s pomočjo računalnika. Pri mlajših otrocih se starši sprašujejo, kdaj naj bi otroci sami iskali podatke na računalniku. O tem se je najbolje pogovoriti z učitelji, saj otroci prenašajo takšne informacije, ki jih obrnejo sebi v prid. Če otro-

ci rečejo, da morajo starši iskati po spletnih straneh določeno snov, je to potrebno preveriti pri učiteljih. Vsi starši ne znajo uporabljati računalnika. Enako je pri izdelavi plakatov in seminarističnih nalog. Pri tem bi morali biti ocenjeni le izdelki, ki jih zares naredijo otroci sami. Razlike med njihovimi izdelki so več kot očitne, ker je v nekaterih izdelkih vložena energija staršev, kar pa ni prav. Obveznosti, kot so domače branje, seminarske naloge in ostali izdelki, za katere otroci dobijo na razpolago več časa, je koristno napisati na koledar oziroma na vidno mesto in določiti kakšen dan pred zadnjim rokom. Le tako bo dovolj časa in malo izgovorov.

SODNA KRONIKA TEDNA

PIŠE: SIMON ŠUBIC

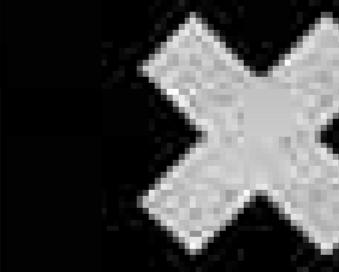
Na Ptiju sodijo duhovniku

Na ptujskem sodišču so za zaprtimi vrati začeli soditi duhovniku Slavku Štefku, ki vodi župnijo Polenšak (med Ptujem in Ljutomerom).

Državno tožilstvo mu očita storitev spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let, za kar mu grozi do deset let zapora. Po poročanju nacionalnih medijev so župnika zaradi domnevnih spolnih napadov na tri mladoletna dekleta pridržali maja letos, preiskovalni sodnik pa ga je po zaslijanju izpustil na prostost. Tedaj je dejal, da gre za neresnične obtožbe in za politično zaroto, kar da bo dokazal na sodišču. Kako se je na sodišču dejansko zagovarjal, ni znano. Kot je medijem pojasnila ena od žrtev, naj bi obdolženi dekleta rad otipaval po zadnjicah in dojkah, še posebej takrat, ko je bil v vinjenem stanju.

Ptujski Fritzl prišel na sodišče

Na ptujskem okrožnem sodišču so za zaprtimi vrati nadaljevali tudi sojenje 63-letnemu domaćinu Petru R., ki ga obtožnica bremenji nasilja v družini in spolne zlorabe osebe, mlajše od petnajst let. Ptujskemu Fritzlu, kakor so ga poimenovali mediji, so prostost odvzeli januarja letos, ker naj bi že dlje posiljeval svojo mladoletno hčer, ki naj bi marca letos pri petnajstih letih celo rodila njegovega otroka. Sedaj je že uradno potrjeno, da je prav on biološki oče, saj so tako pokazale analize DNK. Začetek sojenja je bil sprva napovedan že pred poletjem, vendar so glavno obravnavo prestavili zaradi zdravstvenih težav obtoženega, ker ni bil sposoben sodelovati na obravnavi. Obdolženec naj bi hčer začel posiljevat, ko je družina živila v Nemčiji, kamor so se preselili pred sedemnajstimi leti, potem ko so Ptujčana obtožili zaradi nasilja nad svojo najstarejšo hčerkko, tedaj staro sedemnajst let. Leta 2007 so se brez prvorjenke vrnili v Slovenijo, lani pa je z očetom zanosila druga najstarejša hči.

CRNA KRONIKA TEDNA

Minuli teden dva mrtva

Na slovenskih cestah sta se v minulem tednu zgodili dve prometni nesreči s smrtnim izidom, v katerih sta umrli dve osebi. Na Gorenjskem so policijski prejšnji teden obravnavali 41 prometnih nesreč, v katerih je bilo lažje ranjenih osem oseb, hujše pa dva udeleženca. Zaradi prevelike vinjenosti so gorenjski policijski pridržali pet voznikov. V Sloveniji je letos v prometnih nesrečah umrlo 157 oseb (190 v enakem obdobju lani), od tega na Gorenjskem 22 oseb (lanj 13).

Knjige in ljudje

Knjige in knjigoljubi (20)

Obama: Zgodovinska pot

Miha Naglič

Založbi Sanje se je spet posrečil sanjski podvig: po Komunističnem manifestu, ki je postal knjižna uspešnica, je izdala še bogato ilustrirano monografijo o življenju ameriškega predsednika: **Obama, Zgodovinska pot.** Izšla je namreč ravnov času, ko so iz Oslo sporočili, da so Obami podelili letosno Nobelovo nagrado za mir! Je pa ravno ta podelitev mnoge zmedla. Saj je na oblasti šele dobrih deset mesecev in tudi če bi hotel, ni mogel za svetovni mir narediti kaj tako velikega, da bi si zaslužil nagrado?

Mogoče je najbolje, da si preberemo utemeljitev Norveškega odbora Nobelove nagrade. Ta trdi, da si je Obama nagrada zaslужil za "izjemna prizadevanja za okrepitev mednarodne diplomacije in sodelovanja med narodi ter za prizadevanja za svet brez jedrskega orožja". Recimo. Zapisali so tudi, da je "Obama kot predsednik ustvaril novo vzdušje v mednarodni politiki". To je pa res. "Večstranska diplomacija je znova dobila osrednjo vlogo, s poudarkom na vlogi, ki jo lahko igrajo Združeni narodi in druge mednarodne organizacije. Dialog in pogajanja so glavna orodja za reševanje tudi najtežih mednarodnih konfliktov. Zahvaljujoč pobudam Oba-

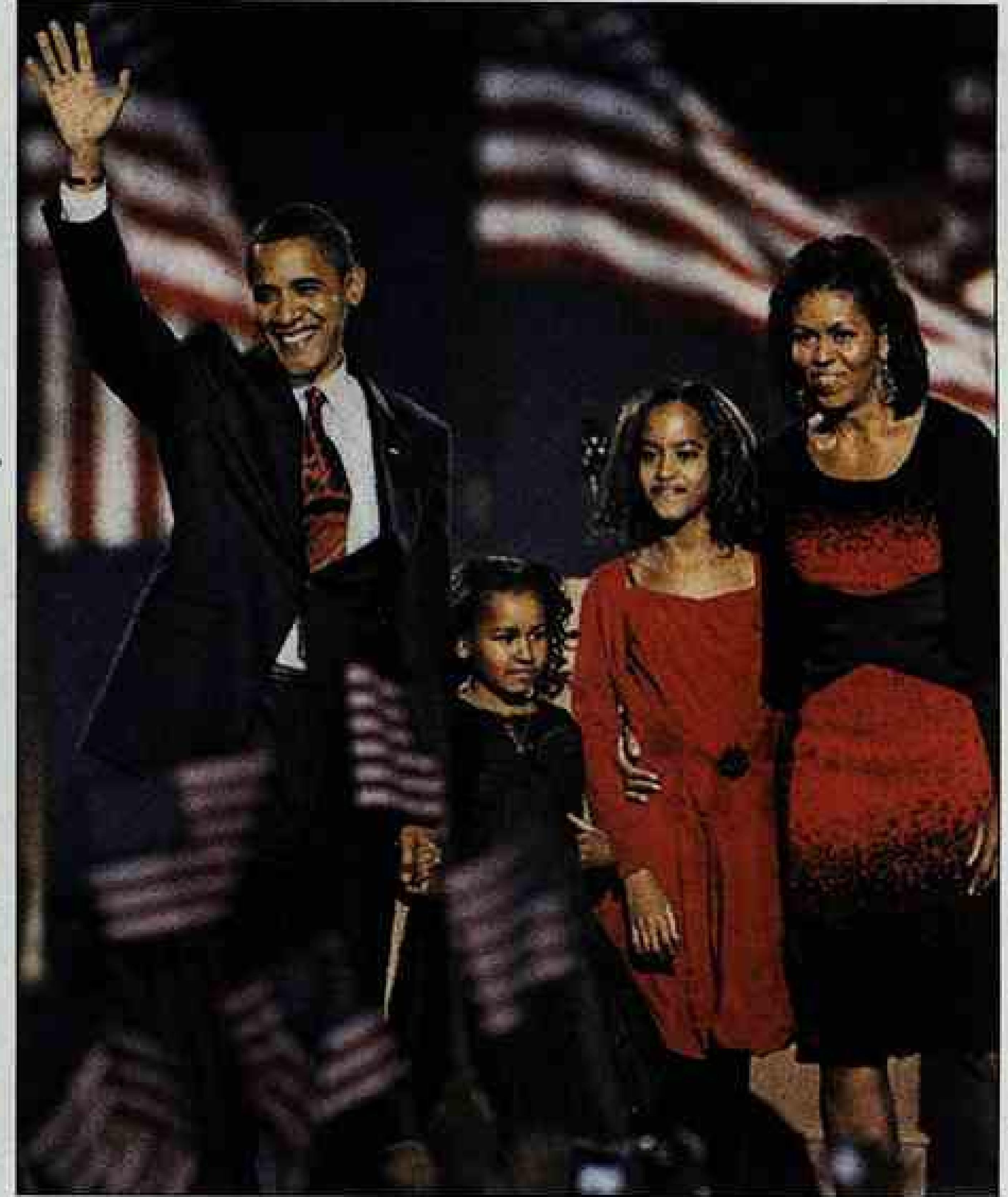
me ZDA zdaj igrajo bolj konstruktivno vlogo, tudi pri reševanju velikih podnebnih izzikov, ki so pred svetom." In še: "Le redko se zgodi, da neka oseba doživi tolikšno pozornost v svetu in vzbudi upe na boljšo prihodnost pri toliko ljudeh. Njegova diplomacija temelji na konceptu, da morajo tisti, ki jim je dano voditi svet, to delati na podlagi vrednot in ravnjanj, ki so skupna večini svetovnega prebivalstva," so poudarili. "Že 108 let si Norveški odpor za Nobelovo nagrado prizadeva, da bi vzpodbujo natanko tovrstno mednarodno politiko in delovanje, katere glavni zagovornik v svetu je zdaj Obama." In odbor podpira Obama, ko ga poziva, da "je zdaj čas za vse nas, da si porazdelimo odgovornost za globalen odgovor na globalne izzive" ...

Naj jim bo, v upanju, da bo kaj od tega tudi res in bo dobro za vse nas. Zdaj pa h knjigi. Gre za monografijo, ki jo je izdal **New York Times**, časopis z največ Pulitzerjevimi nagradami. Se pravi: fotografije in besedila so delo novinarjev in urednikov NYT, uredila sta jih Bill Keller in Jill Abramson, ki sta v knjigo vključila tudi nekaj blešečih Obamovih govorov. V njih se je bodoči predsednik večkrat ozrl tudi na svojo življensko pot. "Sem sin črnega moža in bele žene iz Kansasa. Vzga-

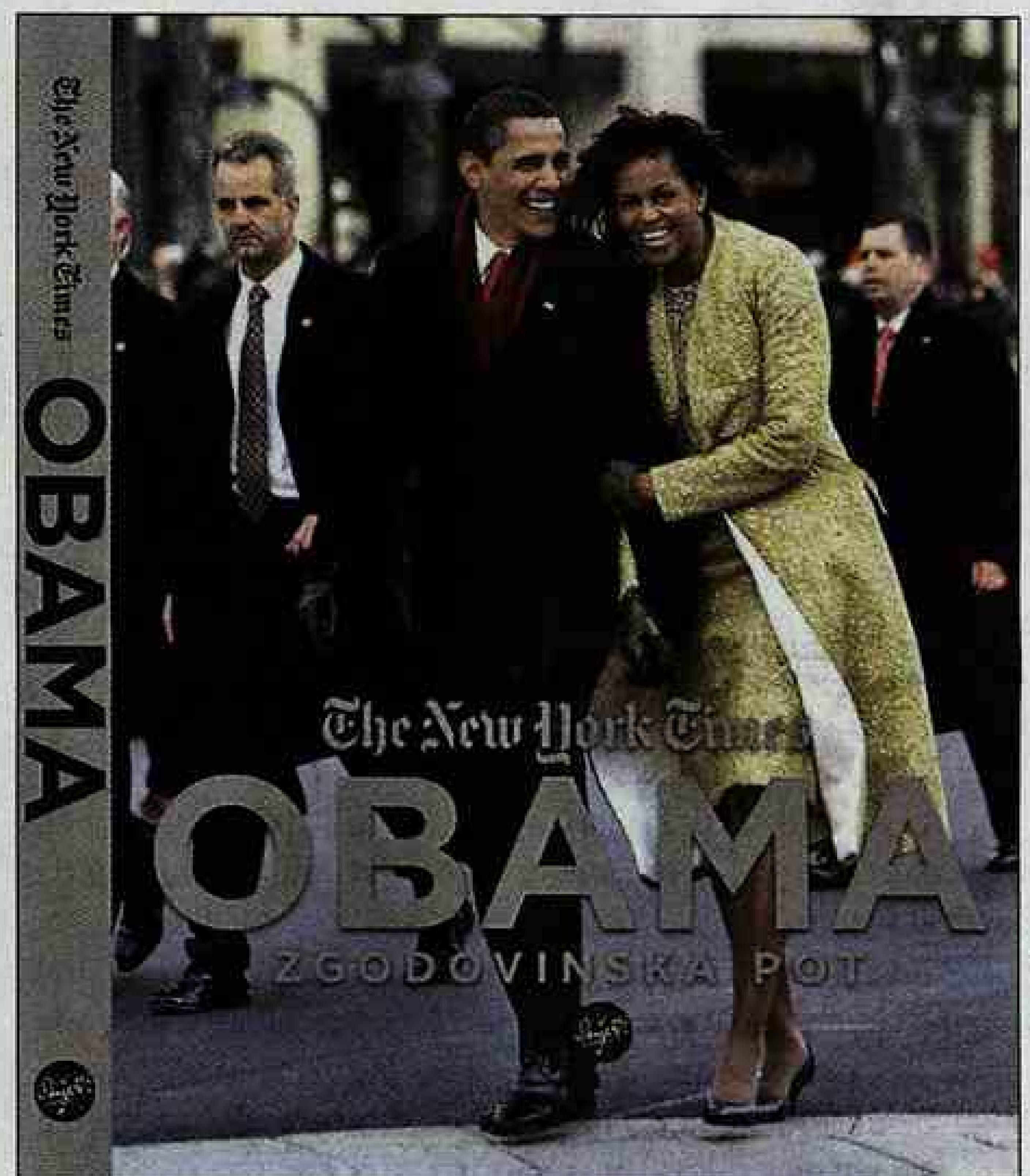
Obama, Zgodovinska pot, slikovna monografija, prevedla Igor Antič in Petra Kavčič, Založba Sanje, 2009, 240 strani, 39,95 evrov.

jati sta me pomagala beli ded, ki je preživel depresijo in med drugo svetovno vojno služil v Pattonovi armadi, ter bela babica, ki je v Fort Leavenworthu pri tekočem traku pomagala sestavljati bombnike, medtem ko je bil njen mož na tujem. Obiskoval sem nekatere najboljše ameriške šole in živel med enim najrevnejših narodov na svetu. Poročen sem s črno Američanko, ki ima v sebi kri sužnjev in lastnikov sužnjev - dedičino, ki jo posredujeva naprej, svojima dragocenima hčerkama. Imam brate, sestre, nečakine, nečake, strice in bratrance vseh ras in barvnih odtenkov, raztresene po celinah; in dokler bom živ, ne bom nikoli pozabil, da moja zgodba v nobeni drugi deželi tega sveta sploh ne bi bila mogoča. To je zgodba, zaradi katere nisem ravno najobičajnejši kandidat. Toda to je zgodba, ki je v mojo gensko zasnovano vtišnila idejo, da je ta narod več kot le vsota svojih delov - da smo iz mnogih resnično postali eno."

Eden od kolumnistov NYT je tudi Paul Krugman, lanský nobelovec za ekonomijo. Tudi on je bil med "fani" kandidata Obame. Na dan zmage je napisal članek o njegovih nalogah. "Torek, 4. novembra 2008, je datum, ki bo živel v slavi (nasprotje od slave je sramoto) za vedno. Če vas izvolitev našega prvega afroameriškega predsednika ni vznemirila, če zaradi nje niste imeli solznih oči in če niste bili ponosni na svojo deželo, potem je z vami nekaj narobe." No, to so pač evforične besede dveh zmogalcev, novega predsednika in ekonomista nobelovca. "Toda ali bo izvolitev tudi preobrat v trenutni stvarnosti naše politike? Ali Barack Obama res zmore začeti novo obdobje napredne politike? Da, zmore." V predsednikovem slogu: "Yes, we can." Da, zmoremo! Ne glede na to, ali bo predsednik zmogel vse, kar si je zastavil pred volitvami in vse ovire, ki jih preden postavlajo gospodarska kriza, dve vojni, kontroverzni projekt zdravstvenega varstva za vse državljanе in podobe reči - knjiga, o kateri je beseda, je odličen prikaz njegovega življenga in naporov do dne, ko je postal predsednik. Res enkratna zgodba! O tisti, ki jo so oblikuje zdaj, se bo pa itak šele pisalo.

Obama z družino na dan zmage, Chicago, 4. novembra 2008

Ovitek knjige

Slovenci v zamejstvu (168)

Himni koroških Slovencev

Jože Košnječ

med sosedji

Slovenci na Koroškem se te dni spominjajo ljudi, ki so napisali besedilo in uglasbili najbolj znani koroški pesmi, "himni Slovencev na Koroškem" 'N'mav čez izaro' in Rož, Podjuna, Zila. To so duhovnika, pesnika in skladatelja Franc Treiber in dr. Janko Mikula ter organist, zborovodja in skladatelj Pavel Kernjak.

Stodeseti obletnici rojstva (1899) in tridesetletni smerti (1979) Pavla Kernjaka iz Trebinje pri Št. Ilju/St. Egyden je bilo letos posvečenih že nekaj prieditev. Televizija Slovenija je o njem posnela tudi film. Mežnarjevega Pavla, kot so rekli Kernjaku, se bo v nedeljo, 15. novembra, z osrednjim koncertom spomnila tudi Slovenska prosvetna zveza. Spomnili

se bodo tudi 100-letnice rojstva skladatelja Radovana Gobca. Prvi koncert bo ob 15. uri v Pliberku, drugi pa ob 19.30 v dvorani mestne hiše v Borovljah. Nastopili bodo mešani pevski zbor Bilka iz Bilčovsa, mešani pevski zbor Podjuna iz Pliberka, mešani pevski zbor Danica iz Šenprimoža, tenorist Gabrijel Lipuš, pianistka Zarja Vatovec, godba na pipala iz Šmihela in glasbeniki Slovenske filharmonije iz Ljubljane. Program bo povezovala Mira Groetschnig-Einspieler.

V Ločah ob Baškem jezeru/Latschach am Faaker See so se v nedeljo spomnili dveh pomembnih rojakov. Na zunanjem zidu cerkve, ob grobovih in ploščah pokojnih dušnih pastirjev (med

njimi je tudi Jakob Knafl, ki je bil leta 1841 rojen na Bledu) so odkrili plošči duhovnikoma Franci Treiberju (1809 - 1878) in dr. Janku Mikuli (1904-1988). Franc Treiber, rojen v Bačah, naj bi po pričevanju dr. Pavla Zablatnika leta 1855, ko sta mu umrла mama in oče in se je vracal na prazen dom, napisal in prvič zapel pesem "N'mav čez izaro". Na njegovem pogrebu 24. oktobra leta 1878 naj bi rožanski pevski zbor njemu v slovo zapeli tudi to pesem, ki je postala himna Slovencev na Koroškem. Dr. Janko Mikula, rojen na Hribu/Oberaichwald ob Baškem jezeru, pa je leta 1938 skupaj s kmetom Jankom Olipom iz Sel napisala besedilo za drugo himno Slovencev na Koroškem, za

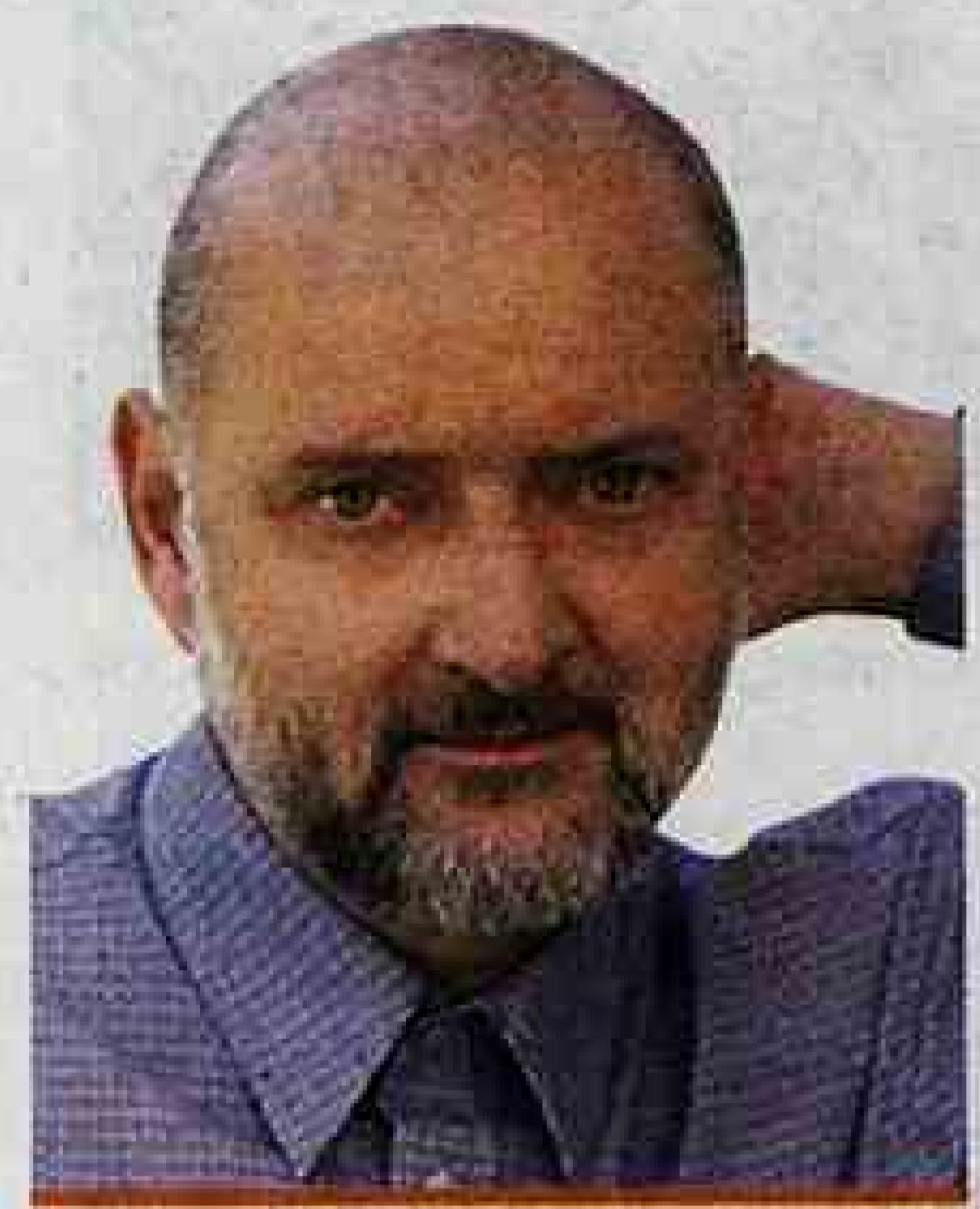
Cerkveni pevski zbor iz Loč je zapel obe znameniti pesmi, loški župnik Stanko Olij iz Sel, sin Janka Olipe, pa je blagoslovil Treiberjevo in Mikulovo spominsko ploščo. / Foto: Jože Košnječ

pesem Rož, Podjuna, Zila. Pesem, ki jo je uglasbil Pavle Kernjak, je bila napisana v spomin na koroškega duhovnika Vinka Poljanca, ki je za-

radi naciističnega trpinčenja v celovškem zaporu umrl leta 1938 in je bil prva žrtve nacizma med koroškimi slovenskimi duhovniki.

Sporazum

MIHA NAGLIČ

Mihovanja

Veliko je odzivov na sporazum o mejni arbitraži, ki sta ga minuli terek v Stockholmu podpisala "veleizdajalca" Borut Pahor in Jadranka Kosor. Še najbolj mi je bil všeč komentar, ki ga je ob tem izrekel hrvaški predsednik Stipe Mesić. Izjavil je namreč, da je sporazum "lahko dober". Zakaj? Zato, ker ga zavrača 80 odstotkov državljanov tako na hrvaški kot na slovenski strani!

Tudi sam sem med tistimi, ki s sporazumom nismo zadovoljni. Kar pa še ne pomeni, da ga zavračam. Toda, kakor se je upravičeno odzval naš prvi minister: tisti, ki sporazum zavračate, povejte, kaj je v tem trenutku mogoče storiti več od tega? Res, kaj? Napovedati Hrvatom vojno, se javiti med prostovoljce in iti osvajat Istro, ki da je bila že v Val-

vasorjem času ena od slovenski dežel. Figo je bila! Ni bila slovenska, o Slovencih takrat sploh še nihče ni govoril, še Slovenci sami ne, bili smo Kranjci, Štajerci, Korošci, Goričani, Istrani ... Istra je bila od Habsburžanov, ena od njihovih kronskega dežela, ne pa slovenska. Če bi se Habsburžani vrnili na enega od svojih prestolov (avstrijski, ogrski, češki, španski ...), bi jo imeli morda pravico zahtevati, a tudi o tem bi moralo najbrž danes razsojati kako mednarodno arbitražno sodišče. Oni davnji časi so minili, čeprav so jim nekateri še danes podobni; nihče jih ne bo priklical nazaj, tudi če bi jih vlekli z velikim žerjavom. Svet gre naprej.

Zadnja priložnost, da bi dobili večji kos Istre, je bila oktobra 1954, ko je bila določena jugoslovansko-italijanska meja in hkrati ukinjeno Slobodno tržaško ozemlje. Cona A le-tega je pripadla Italiji, cona B pa Jugoslaviji. In ta cona ni segala le do današnje slovensko-hrvaške meje, temveč do doline Mirne, v njej so bila tudi mesta Buje, Umag in Novigrad. Vse to bi morda lahko postalo slovensko, če bi se "naši" za to takrat postavili. Pa se niso. Kardelj je baje (baje zato, ker za to trditev ni zanesljivih virov) razmišljal tako: saj bo tako ali tako vse naše, jugoslovansko. In je dejansko bilo, do 25. junija 1991. Takrat pa je nastala nova situacija in izhodišče za današnje pobude in presoje je lahko kvečjemu stanje na tisti usodni dan. Vprašanje je samo, ali nam bo mednarodno arbitražno sodišče dosodoilo mejo po sredini Piran-

skega zaliva ali malo bolj na hrvaško stran. Vse drugo je demagogija.

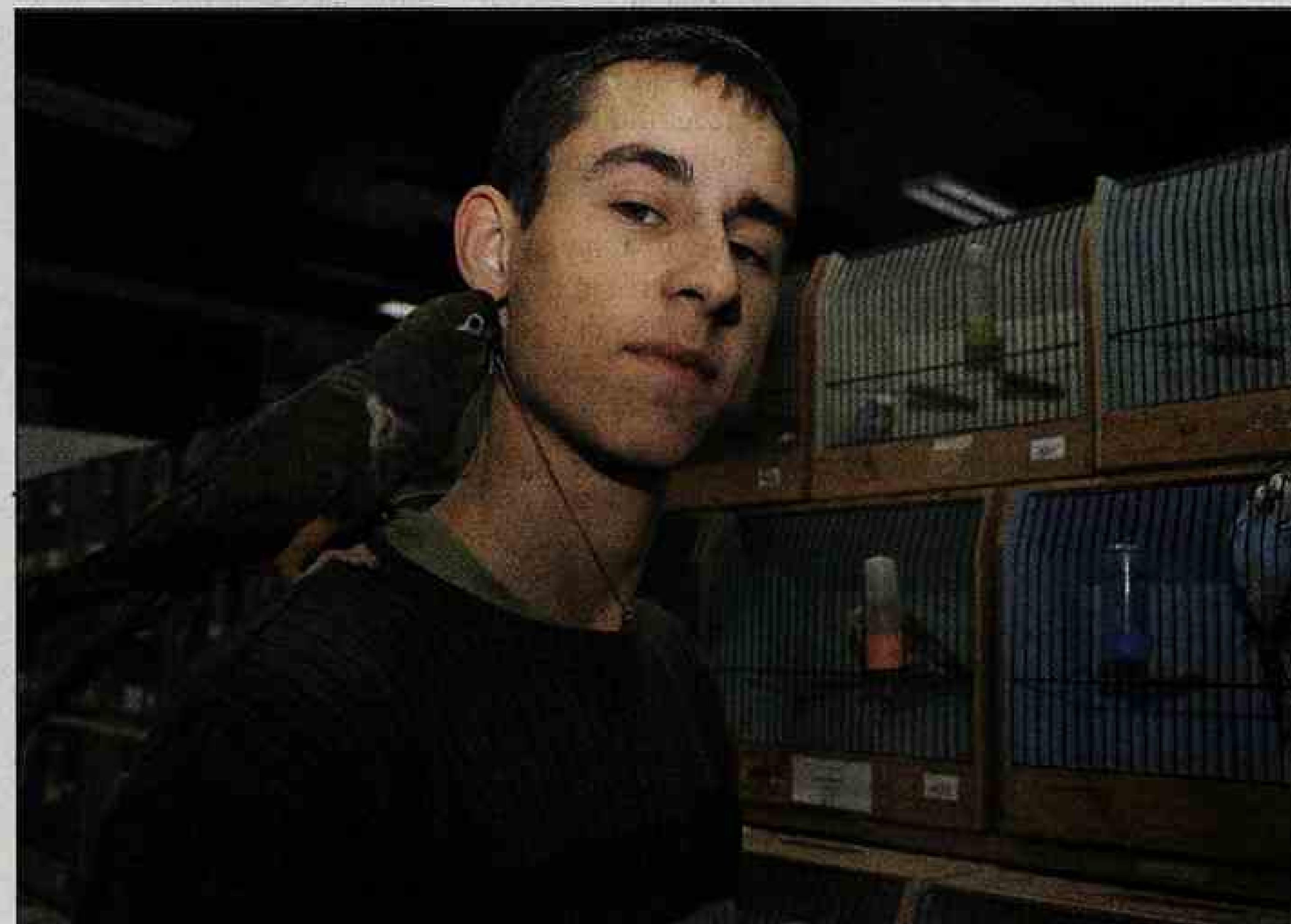
Podobno kot naj bi Kardelj razmišljal takrat, bi lahko mi zdaj. Se pravi: ko bo enkrat Hrvaška v EU, vse te meje tako ali tako ne bodo tako pomembne. Slovenci se bomo lahko svobodno vozili na hrvaško stran, tako po kopnem kot po morju, tako kot smo se v jugoslovenskih časih. Ob jadranski obali bomo lahko kupovali parcele in na njih gradili hiše, pod pogojem, da bomo za kaj takega finančno zmožni in da se bomo pri tem ravnali po hrvaških predpisih, usklajenih z evropsko zakonodajo. Mar ne bi bilo udejanjenje te povsem realne možnosti vredno veliko več kot vsa ta prerekanja in nagajanja, ki smo jim priča že 18 let, od osamosvojite do danes!

O sporazumu, ki sta ga podpisala Pahor in Kosorjeva, se morajo seveda izreči vsi, ki v teh rečeh kaj pomenijo. Predsednik države se je že, sporazumu v prid. Vlada tudi. Sledijo obravnave pred ustavnim sodiščem, v državnem zboru, na referendumu, naj bo pozivodalni ali zakonodajni. Ljudstvo se mora izreči, neposredno ali po izvoljenih predstavnikih. Od teh pa pričakujemo konstruktivno držo. Če so proti sporazumu, ni nič narobe, a ponuditi morajo boljšo in hkrati realno možnost. Janša in Sander sta jo imela, a nista naredila dosti več, kot da sta se slikala na Bledu, sicer pa "nadmodrivala", eden bolj pameten kot drug. Zdaj gre za to, da se problem reši in če ga ne moremo sporazumno, naj ga pristojno sodišče.

Vaš razgled

V časih naših babic in dedkov je bil klobuk skorajda obvezna modna zapoved, danes pa gospoda s klobukom res ne srečaš vsak dan. Na fotografiji: Lajnar Kranjski. Anka Bulovec

Na razstavi ptic, ki jo je v Šenčurju pripravilo društvo Lišček, je sodeloval tudi Matic Medja iz Kranja (na sliki). Kot je povedal, je velik ljubitelj plazilcev in ptic. Med slednjimi ima najraje velike papige. Patagonika papiga mu z lepoto prinaša visoka mesta in medalje, z igrivostjo pa ga razveseljuje. Stojan Saje

Smetišče prosvete

MARJETA SMOLNIKAR

sedmica 7

Znanka moje dobre znane, lahko bi rekla tudi znanka v drugem kolenu, ima šoloobveznega otroka. Fantek ali punčka, za ta diskurz je to povsem nepomembno, obiskuje tretji razred ene od slovenskih osnovnih šol. Torej. Znanki iz drugega kolena ali bolje rečeno njenemu naraščaju grozi premestitev iz normalne šole, če se smem tako izraziti, v pomožno. Šolska psihologinja je namreč presodila, da otrok ni dorasel učnemu programu. Da je, skratka, njegov um ali razum milo rečeno nekoliko prizadet oziroma v deficitu.

Poglejmo, v čem je bistvo. Otrok ima res težave z učenjem. Branja, denimo, se je

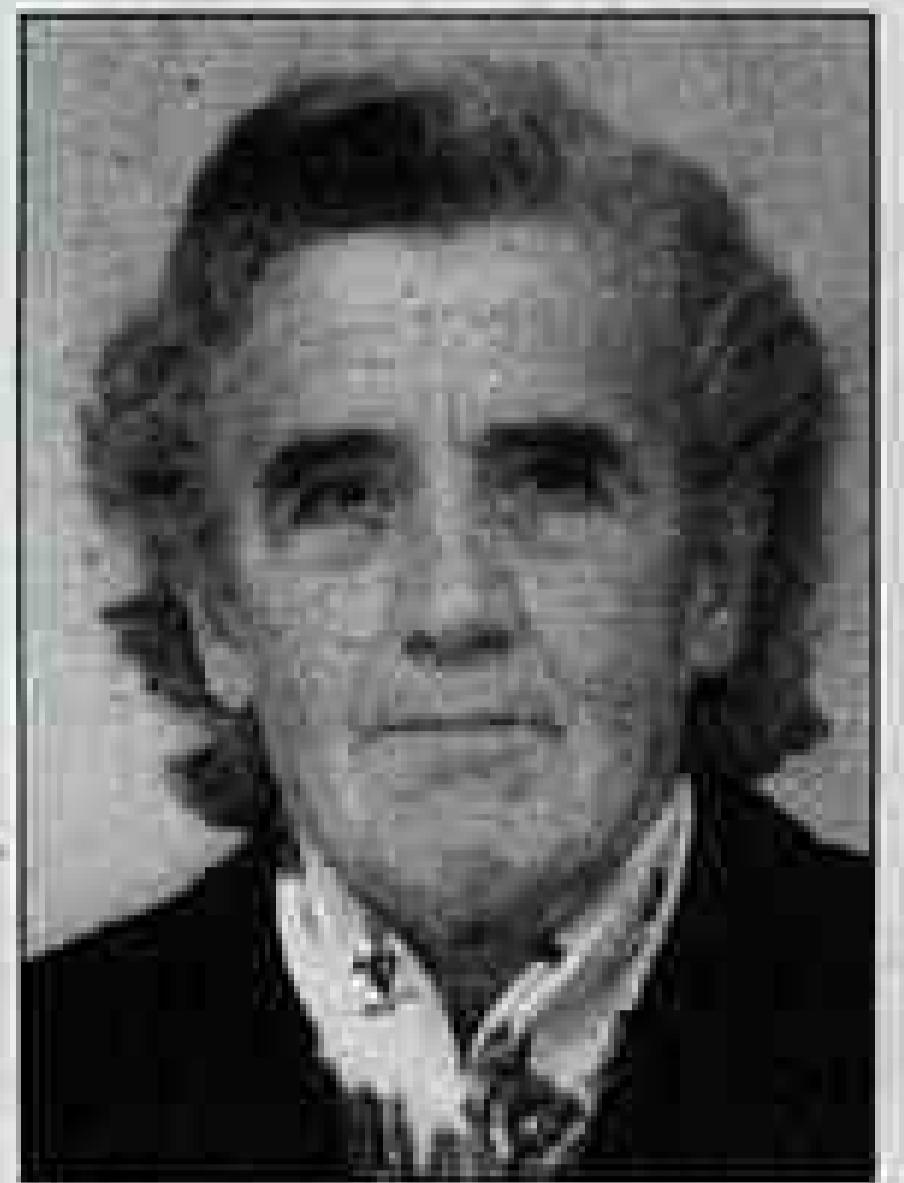
naučil veliko težje kot sovrstniki. Ampak. Pomanjkanje bistnosti nadomešča z neverjetno pridnostjo, vztrajnostjo in z željo biti enakovreden sovrstnik. Tisto, na čemer je otrok pri pogojno rečeno strokovni presoji "padel", je računstvo. Malo težje mu gre odštevanje in seštevanje kot vrstnikom, zaradi česar ga ta ista stroka namenava prestaviti v pomožno šolo. Kaj pada ne trdim, da so vsi otroci sposobni prestati preizkušnje osnovnošolskega "studija". So tudi takšni, ki se jim umski razvoj ustavi na ravni debila. (Mimogrede, v naši politiki lahko na vsakem koraku, pomeni v vsaki stranki srečamo ljudi, za katere ni povsem jasno, koliko točk imajo v gla-

vi, pa vendar odločajo o pomembnih zakonih ali čem drugem, ampak to je druga tema.) In ti otroci nedvomno sodijo v šolo s prilagojenim programom. Ne zaradi okolja, pač pa zaradi njih samih; se pravi zaradi njihovega dobregega. Če pa neki nadobudnež ne dojame računstva enako hitro kot vrstniki, pa še zdaleč ni rečeno, da je umsko manj nadaren. Lahko blesti v maternem jeziku. Lahko blesti v petju. Lahko blesti v risanju in tako naprej.

Kdo, za vraga, pa je matematiko postavljal za tako pomembno živiljenjsko normo, da brez integralov v sodobni družbi ni mogoče kakovostno živeti in preziveti. Odštevanja, seštevanja,

množenja in deljenja pa se je, da se razumemo, dolični otrok sposoben naučiti. Poglejmo enega največjih umov v zadnjih dva tisoč letih razvoja znanosti, se pravi fizika Alberta Einsteina. (Saj poznate njegovo veleumno formulo: energija je masa krat svetlobna hitrost na kvadrat, ampak tudi to je druga tema.) No in ta isti Einstein je imel, kot je znano, kar nekaj težav z matematiko, a ga to, pri njegovi visoki znanosti, ni prav nič oviralo. Mu je zapletene matematične probleme pač reševala soproga. Skratka. Drži, v živiljenju posameznika je lahko matematika, v mislih imam seštevanje in odštevanje, recimo, denarja, bistvenega pomena. Drži pa tudi, da je mogoče s frizersko izobrazbo odlično preziveti. Povedano drugače, osnovna šola ni poligon tekmovalnosti, brezosebnosti, zavidljivosti, zavistnosti in kar je drugih "akademskih" norosti, temveč temelj, na katerem vsak posameznik zida ter dopolnjuje osnovno, izhodiščno znanje. Kratko malo gre za krizo vrednot. Namreč, kaj je v sodobni slovenski družbi sploh temeljna (osnovnošolska) vrednota: priprava naših najmlajših na odgovorno in kolikor se le da razumno ravna in dejanje v odraslosti ali produkcija znanstvenikov na osnovnošolski ravni. Po mojem videnju stvari gre prej za drugo kot za prvo. Žal, moram dodati.

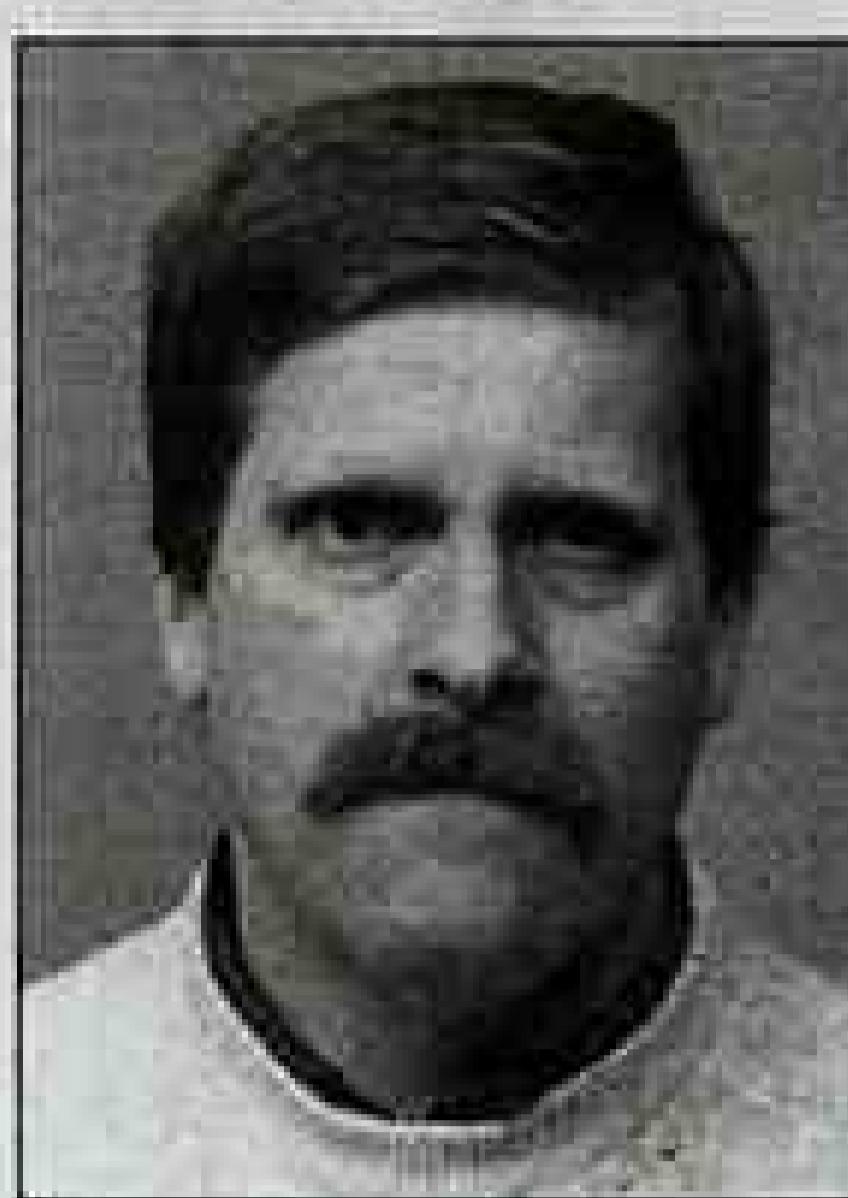
Srce tvoje več ne bije, bolečine ne trpiš,
nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker te več med nami ni.

ZAHVALA
Ivana Jelovčan
iz Čabrač

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in sveče ter izrečena sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti. Iskrena zahvala dr. Šubičevi iz zdravstvenega doma Gorenja vas za njeno večletno zdravljenje. Zahvala tudi vsem sodelavcem podjetja "Jelovica", obrat Gorenja vas, in sodelavcem podjetja pohištva "Iskra" Medvode. Hvala tudi g. župniku za opravljen pogrebni obred ter pevcem cerkvenega pevskega zbora za petje v cerkvi in na pokopališču. Najlepša hvala tudi pogrebni službi "Hipnos" iz Medvod za lepo opravljene pogrebne storitve.

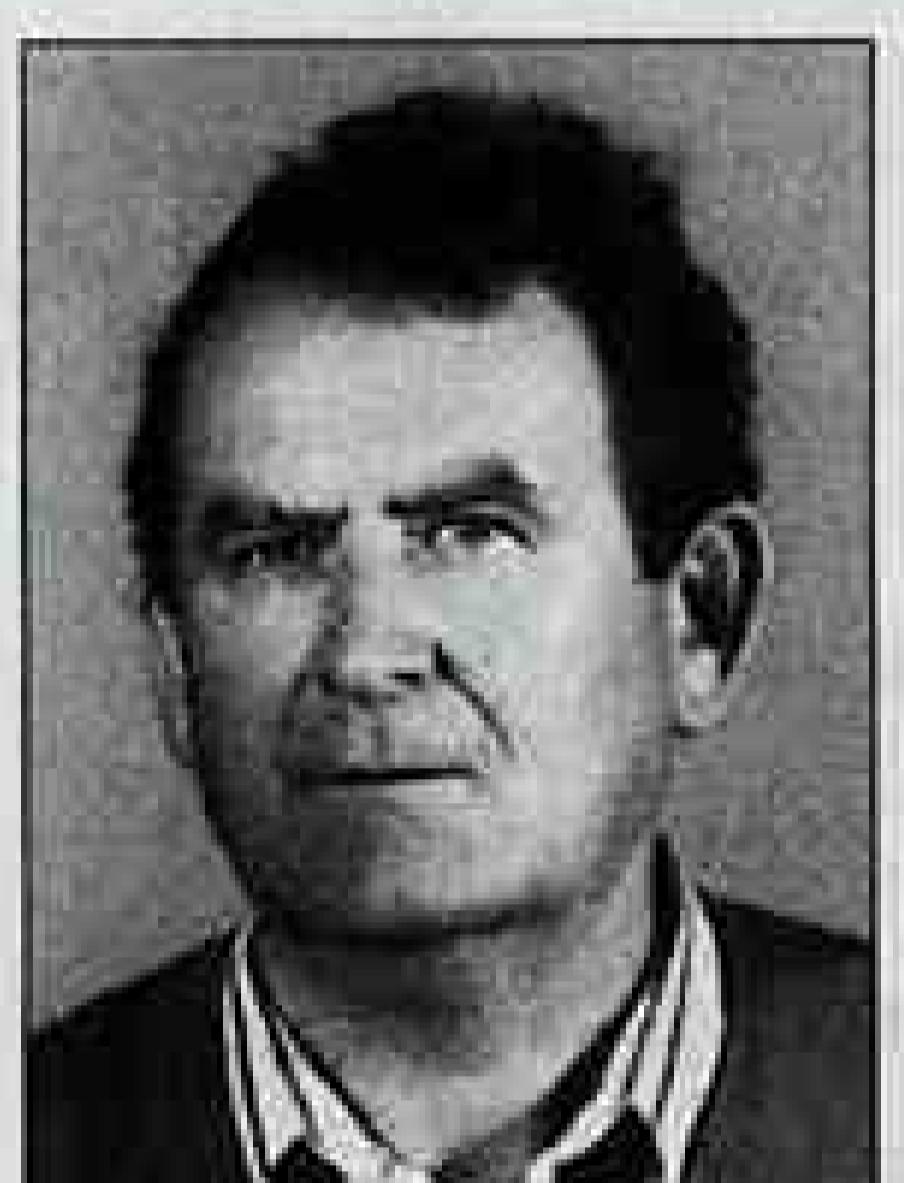
Žalujoči vsi njeni
Čabrače, Grenc, Hlevni Vrh, Žiri

ZAHVALA
Jurija Kokelj
iz Laz pri Leskovici

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sodelavcem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo pogrebnu podjetju Navček ter gospodu župniku in pevcem za izredno lepo pogrebno slovesnost. Zlasti pa smo hvaležni vsem sosedom, ki so nam v teh težkih trenutkih nesebično stali ob strani.

Vsi njegovi
Leskovica, 4. novembra 2009

ZAHVALA
Rafko Dagarin
z Drulovke

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in sveče, izrečena sožalja in spremstvo na njegovih zadnjih potih. Hvala sodelavcem in sodelavkam KZP - Zupanc in VAN-DEN-a. Zahvaljujemo se Slavi Fajfar ter Gregorju in Tadeji Suhadolnik za pomoč. Hvala tudi gospodu župniku Cirilu Plešcu za pogrebni obred.

Vsi njegovi

Oj, ta slovenska zemlja,
ta bo moj poslednji dom,
v njej mirno bom počival,
kadar jaz umrl bom.

ZAHVALA
Anton Bernik
iz Puštal, po domače Ožbutov Tone.

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Zahvaljujemo se dr. Tomažu Camleku, dr. Petri Mesec Rodi in osebju bolnišnice Golnik za vso skrb, gospodu župniku Matiji Selanu in salezijancema gospodu Tonetu Ciglarju ter gospodu Ivanu Turku za lepo opravljen pogrebni obred, pa tudi pevcem Lovskega pevskega zbora in pogrebni službi Akris.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: hči Ivica ter sinova Tone in Roman z družinami

Nekaterih bolečin ne moreš preboleiti,
nekaterih praznin se ne da zapolniti,
ostaja pa ponos, hvaležnost in
čudoviti spomini, ki ne minejo nikoli.

V SPOMIN

Mineva leto dni, odkar je h Gospodu odšel po večno plačilo naš dragi mož, oče, tast in brat

Stane Vreček

Vsem, ki mu namenjate svoje misli in molitev, postojite ob njegovem grobu in mu prižigate svečke, iskrena hvala.

Vsi njegovi

Mirno in spokojno si zaspala,
v večni sen od nas odpotovala.
Naj bo srečno tvoje potovanje
in pogosto vračaj se nam v sanje.

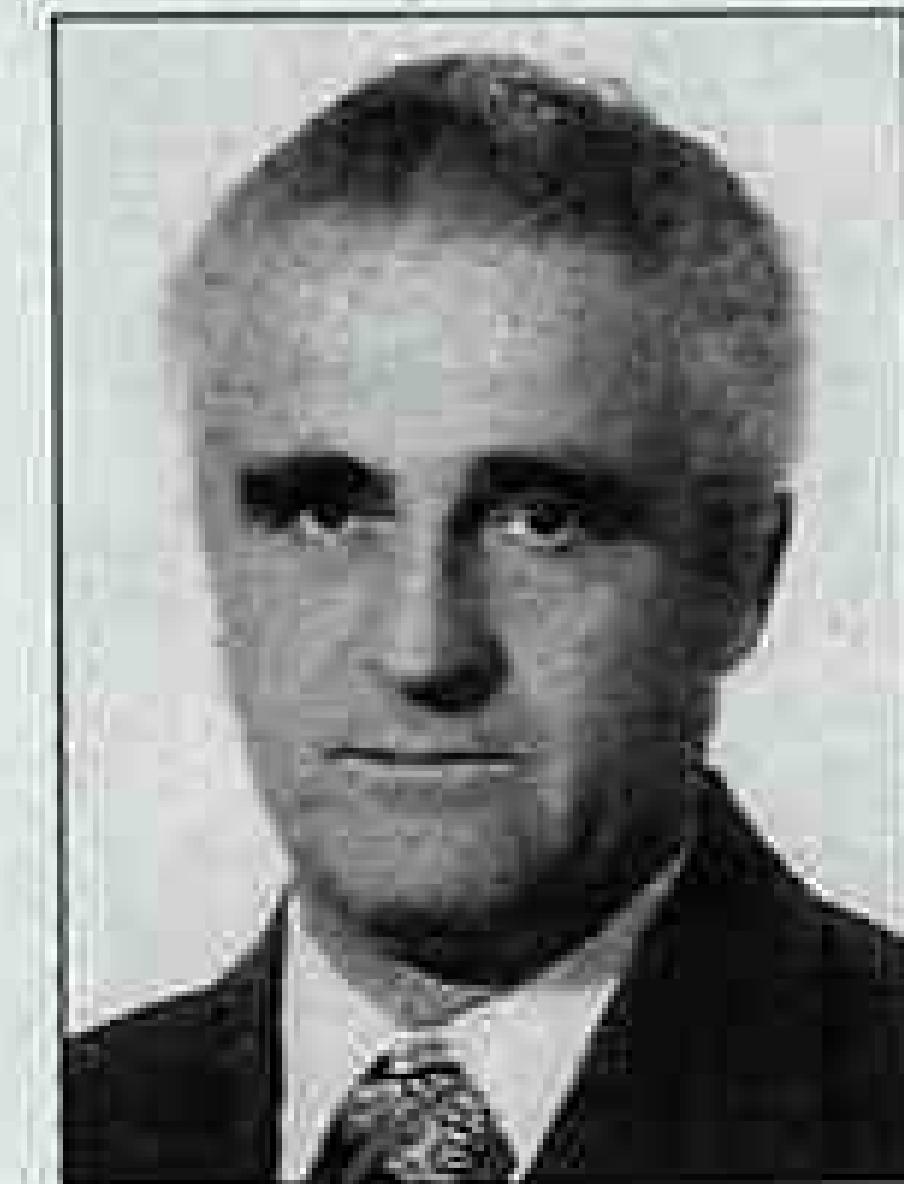

ZAHVALA
Marija Hribar
po domače Mlinarjeva Manca iz Tenetiš

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in sodelavcem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče, ter darove za svete maše. Hvala dr. Teranovi in osebju bolnišnice Golnik za nesebično pomoč. Hvala župniku g. Branku Balažicu za lep pogrebni obred, pevcem, pogrebniku in zvonarju. Iskrena hvala vsem, ki ste se poklonili v njen spomin in jo pospremili k mirnemu počitku.

Žalujoči: hčerka Milena z Majo in Mihom, sestre Lojzka, Johanca in Tončka,
brat Janez in ostalo sorodstvo
Tenetiš, Preddvor, 30. oktobra 2009

Ko življenje tone v noč,
še žarek upanja išče pot.
Ostala pa je bolečina
in tiha solza večnega spomina.

V SPOMIN

Minilo je žalostno leto od smrti našega dragega moža, ata in starega ata

Janka Dolenca

Hvala vsem, ki se ga spominjate, nosite cvetje, prižigate sveče in postojite ob njegovem grobu.

Vsi njegovi
Škofja Loka, 13. novembra 2009

ZAHVALA
Ivan Mohorič
iz Davče 32

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem za izrečeno sožalje in podarjene sveče. Posebna zahvala gre g. župniku Mirku Turku za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem iz Davče in pogrebni službi Akris. Zahvaljujemo se tudi družini Jemec, Anici in Marjanu Tušek, Družbi paraplegikov Gorenjske in osebju ter sodelavcem Doma starejših občanov Preddvor. Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi

